

OCN 2. LĪMEŅA KURSS
SOCIĀLĀ IEKĻAUŠANA UN DAUDZVEIDĪBA

PROJEKTS „MĀCĪTIES, LAI DZĪVOTU KOPĀ”

ROKASGRĀMATA APMĀCĀMAJIEM

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Eiropas Komisijas atbalsts šīs publikācijas sagatavošanai nav uzskatāms par satura apstiprinājumu, kas atspoguļo tikai autoru viedokli, un Komisija nevar būt atbildīga par jebkādu tajā iekļautās informācijas izmantošanu.

Saturs

	Nosaukums	Lapa
1. daļa	Projekts „Mācīties, lai dzīvotu kopā”	4
2. daļa	Informācija par sociālās iekļaušanas un daudzveidības kursu	8
1. nodarbība	Izpratne par migrāciju	12
2. nodarbība	Starptautiskās migrācijas sarežģītība	17
3. nodarbība	Mīti par migrāciju	21
4. nodarbība	Migrācijas statuss un aktīvā pilsonība	27
5. nodarbība	Multikulturālisms, sociālā iekļaušana un daudzveidība	32
6. nodarbība	Multikulturālisms, sociālā iekļaušana un daudzveidība	35
7. nodarbība	Dzīvesspēks un imigranti	39
8. nodarbība	Integrācija un iekļaušana	42
9. nodarbība	Migrantu pozitīvā ietekme sabiedrībā	48
Pielikums Nr.1	Ar migrāciju saistītie termini	51

1. daļa Projekts „Mācīties, lai dzīvotu kopā”

1.1. Finansēšana

Southern Regional College (SRC) saņēma finansējumu no ES, lai kopā ar partneriem Īrijā, Apvienotajā Karalistē, Latvijā, Itālijā un Zviedrijā īstenotu ‘Inovācijas un labo prakses piemēru apmaiņa pieaugušo izglītībā’ projektu. Projektā tika izstrādāta tiešsaistes vienlīdzības un daudzveidības programma migrantu, bēgļu un patvēruma meklētāju kopienu atbalstam.

Projekts ir vērsts uz ERASMUS+ programmas Pieaugušo izglītības sadaļas mērķi – izstrādāt inovatīvus rezultātus un uzņemties intensīvas izplatīšanas un ieviešanas aktivitāšu īstenošanu, tādējādi sekmējot izglītotāju kompetenču paplašināšanu un attīstību.

1.2. Projekta mērķi

Projekta tiešie mērķi ir:

- Īstenot projektu, sadarbojoties 6 partnerorganizācijām no Lielbritānijas, Latvijas, Itālijas, Zviedrijas un Īrijas, kuriem ir praktiska pieredze pieaugušo izglītības programmu īstenošana migrantiem, bēgļiem, patvēruma meklētājiem un kopienu aktivistiem, lai izstrādātu, testētu, adaptētu un iekļautu savā darbā inovatīvus materiālus un prakses;
- Izstrādāt inovatīvus apmācības materiālus pieaugušo izglītotājiem/praktiķiem, kas tiks aprobēti 25 pieaugušo izglītotāju grupa starptautisko apmācību par sociālo iekļaušanu un daudzveidību ietvaros;
- 25 pieaugušo izglītotāji projekta īstenošanas laikā pilotēs izstrādātos materiālus, iesaistot 100 pieaugušos un sniedzot nepārtrauktu atgriezenisko saiti par materiālu priekšrocībām un nepieciešamajiem uzlabojumiem;
- Izstrādāt tiešsaistē pieejamu 16 stundu izglītības programmu par sociālās iekļaušanas un daudzveidības jautājumiem, kas sevī ietver rokasgrāmatu pieaugušo izglītotājiem un metodiskos materiālus (t.sk. dokumentālās filmas, podkastus, kā arī migrantu, bēgļu un patvēruma meklētāju dzīvesstāstus);
- Radīt jaunus atbalsta tīklus partnerorganizācijām un to izglītotājiem, lai uzlabotu kompetences un kapacitāti turpmākai sadarbībai, kā arī internacionalizācijai;
- Izplatīt rezultātus ar sadarbības tīklu starpniecību katrā no partnervalstīm, stiprinot iesaistīto pušu spējas cīnīties ar rasismu katrā no valstīm.

Ietekme uz mērķauditoriju – pieaugušo apmācāmajiem:

- paplašinātas zināšanas par jaunu migrantu, bēgļu un patvēruma meklētāju vajadzībām;
- jaunu pieeju apguve jaunu kopienu integrācijai
- iniciatīvas stimulēšana
- digitālās kompetences līmeņa uzlabošana;
- prasmju, pašpārliecinātības un kultūras izpratnes līmeņa paaugstināšana.

Ietekme uz pieaugušo izglītības darbiniekiem:

- pašpārliecinātības un kompetences līmeņa uzlabošana viņu pedagoģiskajās pieejās darbā ar pieaugušo apmācāmajiem
- jauni atbalsta tīkli ar citu izglītojošo personālu Eiropas kontekstā, lai turpmāk kopīgi strādātu un sniegtu visaptverošu ieskatu Eiropas pilsonībā saviem apmācāmajiem un viņu lomu kā vietējo, tā arī citu izglītojamo grupu atbalstīšanā, lai kļūtu par Eiropas pilsoņiem;
- arvien lielāka pieeju, materiālu un labo prakšu piemēru pieejamība izmantošanai klasē/kopienā;
- plašākas zināšanas par jauno migrantu, bēgļu un patvēruma meklētāju vajadzībām;
- jaunu pieeju apguve jaunu kopienu integrācijai

Šī projekta ilgtermiņa ietekme būs izvairīties un novērst marginalizāciju, neiecietību un rasismu nodrošinot vienlīdzīgu iespēju visiem, tai pat laikā piedāvājot vairākus novatoriskus resursus, kas piemēroti pieaugušo izglītībai visā Eiropā.

1.3. Partneri

Seši projekta partneri ir no Apvienotās Karalistes, Īrijas, Latvijas, Zviedrijas un Itālijas, tostarp:

Dienvidu reģionālā koledža (SRC)

Dienvidu reģionālā koledža Ziemeļīrijā katru gadu nodrošina apmācību un izglītību vairāk nekā 30 000 pilna un nepilna laika studentu. Koledžai ir īpaša ārēja finansējuma un starptautisku jautājumu komanda, un kopš 2007. gada tā ir nodrošinājusi ES finansējumu vairāk nekā 2,5 miljonu eiro apmērā, izmantojot mūžizglītības un Erasmus + projektus. Tas ir ļāvis vairāk nekā 1000 studentiem un darbiniekiem stažēties, piedalīties studiju apmeklējumus un darba ēnu veidošanu visā Eiropā.

2015. gada septembrī SRC tika piešķirta Erasmus + PIA harta, atzīstot SRC operatīvās spējas pārvaldīt augstas kvalitātes mobilitātes projektus un tās centienus panākt lielāku Erasmus + programmu internacionalizāciju. Viņi ir arī saņēmuši apbalvojumus par darbu ar etnisko minoritāšu un migrantu studentiem.

Radošās Iniciatīvas Centrs, Latvija

Radošās iniciatīvas centrs (Creative Initiative Centre) dibināts 2007. gadā Rīgā, lai ar radošuma palīdzību veicinātu sociālo integrāciju un personīgo attīstību. RIC palīdz uzlabot dzīves līmeni un kvalitāti vietējā sabiedrībā. Organizācijai ir labdarības statuss un tā strādā ar pilsoniskās sabiedrības, labklājības, izglītības jautājumiem, kā arī sniedz atbalstu nelabvēlīgām kopienām. To galvenās mērķgrupas ir migrantu kopienas un izglītojoši pasākumi ģimenēm ar zemiem ienākumiem, riskam pakļautām ģimenēm, jauniešiem un personām ar invaliditāti.

RIC piedāvā daudzvalodu pieaugušo izglītību, lai ar mākslinieciskās izteiksmes palīdzību veicinātu līdzdalību un likvidētu šķēršļus. Tie veicina jaunradi kā spēcīgu instrumentu sekmīgai integrācijai. Organizācija aktīvi veicina sociālo integrāciju un nodrošina dažādas aktivitātes, lai stiprinātu indivīdu pašapziņu un pašpaļāvību, kā arī nodrošina praktiskas prasmes, lai uzlabotu viņu nodarbinātību. RIC ir arī izglītojusi sociālos darbiniekus par mākslas terapijas metožu izmantošanu klientu iespēju veicināšanai.

CONFORM S.C.A.R.L, Itālija

Conform-consulenza, Formazione e Management S. c.a.r.l. darbojas 20 gadus nacionālā līmenī un starptautiski, veicinot un izstrādājot pētniecības projektus un apmācību plānus ar inovatīviem formātiem un risinājumiem, kas paredzēti klasēm, pieredzē balstītajām mācībām un e-mācību kursiem. Tā sniedz konsultācijas un tehnisko palīdzību uzņēmumiem, iesaistot pieredzējušos darbiniekus un apvienotu treneru, konsultantu, speciālistu, vadītāju un uzņēmēju komandu.

CONFORM ir ievērojama pieredze, izstrādājot un īstenojot uz zināšanām balstītas profesionālās izglītības iniciatīvas, pētniecību, stažēšanās projektus, kā arī izstrādājot un ieviešot multidisciplinārus multimediju mācību produktus, kas pieejami īpašā e-mācību platformā virtuāli.

CONFORM ir daudzu gadu pieredze darbā ar ES projektiem un tā ir izstrādājusi sociālas un e-mācību platformas, lai atvieglotu informāciju, debates, dialogu un mijiedarbību ar citiem sociālajiem kanāliem, neformālo mācīšanos, piekļuvi multimediju paketēm ar vizuālās domāšanas loģiku, kā arī 2D/3D interaktīvo animāciju un biznesa spēļu, video pamācību, tekstu un e-grāmatu izmantošanu.

Dundalk Technology Institute of Technology, Īrija

Dundalk Tehnoloģiju institūts (DKIT) ir viens no vadošajiem tehnoloģiju institūtiem Īrijā, un tajā ir gandrīz 5000 studentu, kas apgūst plašu bakalaura, maģistra un doktora studiju programmu klāstu. Starp daudzām piedāvātajām koledžas līmeņa programmām ir Sociālās aprūpes programma, kuru administrē Humanitāro zinātņu fakultāte. Šī fakultāte ir atbildīga par sociālās aprūpes studentu apmācību, kuri pēc studiju pabeigšanas strādās ar visnelabvēlīgākajā situācijā esošajiem sabiedrības locekļiem, tostarp patvēruma meklētājiem un bēgļiem. Apmācības ietver stažēšanos kopienā, kur studenti apgūst gan migrantu, gan bēgļu integrācijas programmu izstrādi. Kursos izmantotās mācīšanas metodes ir izstrādātas tā, lai studenti varētu attīstīt prasmes strādāt multikulturālā kontekstā un varētu veikt darbu ar cilvēkiem no visām etniskajām minoritātēm.

Sociālās aprūpes programma klasē veicina un māca kultūras daudzveidību un integrācijas darbu, un pēc tam studenti turpina izstrādāt zinātniski pamatotus projektus kopienā, lai veicinātu jaunu kopienu integrāciju.

Mottagningsenheten Adjunkten, Zviedrija

Mottagningsenheten Adjunkten ir Linköping pašvaldības Izglītības departamenta Resursi un atbalsta nodaļa, kas piedāvā programmas pieaugušo izglītībai, vecākiem un aktīvajai pilsonībai (gan vietējiem zviedriem, gan imigrantiem). Adjunkten ir plaša pieredze, strādājot ar tikko atbraukušajiem bērniem un pieaugušajiem.

Viņi reģistrē visus Linköpingas pašvaldībā nesen ieradušos skolēnus skolu sistēmā un veic viņu veselības un izglītības vajadzību analīzi. Skolēni apmeklē nodarbības un aktivitātes, kas viņus iepazīstina ar zviedru valodu, sabiedrību un skolu. Skolēnu skaits, kas paliek ar Adjunkten 2-8 nedēļas, svārstās no 25 līdz 120 vienā reizē. Šajā laikā viņi arī ļoti cieši sadarbojas ar vecākiem/likumīgajiem aizbildņiem, kā arī rīko sapulces un kursus, lai dotu iespēju agrīnai integrācijai.

Kettle of Fish, Ziemeļīrija

Kettle of Fish ir godalgots filmu ražošanas uzņēmums, kas atrodas Portadown, Co. Armagh. Tā ir Kopienas interešu sabiedrība, kas nozīmē, ka tas ir sociālais uzņēmums un ka peļņa tiek reinvestēta uzņēmumā vai kopienā. Viņi specializējas unikālu filmu veidošanā par “grūtiem” vai izaicinošiem tematiem, tādiem kā rasisms, sektantisms, sociālā atstumtība un nabadzība, un viņiem ir ievērojama pieredze darbā ar migrantiem un jauniebraucēju bērniem un jauniešiem.

Viņu pašu vārdiem “Ar “Kettle of Fish” jūs iegūstat kaut ko citu. Jaunas perspektīvas par kopējām tēmām. Citu skatu punktu. Jaunu sākuma punktu. Izaicinošāku pieeju, kas atslēdz negaidītus stāsta aspektus, atsedz jaunus stāstījumus un atrod dziļāku rezonansi. Mēs atsvaidzinām pazīstamo. Jaunus vai sarežģītus jautājumus mēs padarām viegli saprotamus. Daudz vairāk par filmas veidotājiem, esam zināšanu veidotāji un sarunu veidotāji”.

2. daļa Sociālās iekļaušanas un daudzveidības kurss

2.1. Rokasgrāmatas mērķis

Šīs rokasgrāmatas mērķis ir nodrošināt apmācāmajiem visu nepieciešamo informāciju un materiālus, lai novadītu šo kursu:

OCN 2 līmeņa Sociālā iekļaušana un daudzveidība

Kredītpunkti: 3

Kursa kods: ED8/2/NI/027

Kursa atsauces Nr.: CBR292

2.2. Nodarbības

Šajā rokasgrāmatā ir iekļautas 9 nodarbības

1. nodarbība	Izpratne par migrāciju
2. nodarbība	Starptautiskās migrācijas sarežģītība
3. nodarbība	Mīti par migrāciju
4. nodarbība	Migrācijas statuss un aktīvā pilsonība
5. nodarbība	Multikulturālisms, sociālā iekļaušana un daudzveidība
6. nodarbība	Multikulturālisms, sociālā iekļaušana un daudzveidība
7. nodarbība	Dzīvesspēks un imigranti
8. nodarbība	Integrācija un iekļaušana
9. nodarbība	Migrantu pozitīvā ietekme sabiedrībā

2.3. Akreditācija

Kurss ir akreditēts 2. līmenī. Akreditētājs - Open College Network Northern Ireland.<https://www.ocnni.org.uk/>

2.4. Mācību rezultāti un novērtēšanas kritēriji

Tālāk redzamajā tabulā ir sniegta informācija par katras nodarbības mācību rezultātiem un vērtēšanas kritērijiem, un tam seko kursa beigās aizpildāmā apmācāmo novērtējuma tabula.

Nosaukums	Izpratne par sociālo iekļaušanu un daudzveidību
Līmenis	Otrais
Kredītpunkti	3
Apmācības stundas	20
OCN NI kursa kods	ED8/2/NI/027
Kursa atsauces Nr.	CBE292
Mācību rezultāti	Novērtēšanas kritēriji
1. Gūt izpratni par migrāciju	1.1. Definēt, kas ir migrācijas jēdziens 1.2. Raksturot ar piemēriem imigrāciju un emigrāciju 1.3. Ilustrēt ar piemēriem migrācijas tendences 1.4. Salīdzināt dažādas migrācijas formas
2. Būt informētam par starptautiskās migrācijas sarežģītību	2.1. Apkopot iemeslus, kāpēc cilvēki brauc prom no savām mītnes zemēm 2.2. Raksturot ar piemēriem starptautiskās migrācijas pozitīvo un negatīvo efektu 2.3. Raksturot starpību starp emigrantiem un imigrantiem
3. Mītu par migrāciju apzināšana un kā ar tiem strādāt	3.1. Apkopot maldīgos priekšstatus (mītus) par imigrāciju un imigrantiem, kā arī iemesliem, kāpēc tie pastāv 3.2. Apkopot piemēru stratēģijas un piemērus, kuri var tikt izmantoti maldīgo mītu par imigrantiem un imigrāciju izkļaudēšanai
4. Izprast migrācijas statusu un aktīvo pilsonību	4.1. Apkopot, ko nozīmē sekojošie termini: (a) patvēruma meklētājs (b) bēglis (c) migrējošs darba ņēmējs (d) migrants bez dokumentiem (e) bērni bez pavadības / nošķirti bērni 4.2. Raksturot atšķirību starp cilvēku tirdzniecību un kontrabandu 4.3. Raksturot, kā dažādi migrācijas statusi ietekmē sabiedrību un individuus, tai skaitā: (a) sociālā iekļaušana (b) integrācija (c) aktīvā pilsonība
5. Izpratne par multikulturālismu, sociālo iekļaušanu un daudzveidību	5.1. Izskaidrot jēdzienus: (a) multikulturālisms (b) asimilācija (c) interkulturālisms (d) integrācija (e) kultūru daudzveidība 5.2. Paskaidrot, kādus ieguvumus un izaicinājumus rada dzīve multikulturālā sabiedrībā
6. Izaicinājumu un iespēju, ar kurām saskaras imigranti, apzināšana	6.1. Raksturot, ar kādiem izaicinājumiem un iespējām var saskarties imigranti
7. Izpratne par imigrantu dzīvespēku	7.1. Raksturot, kas tiek saprasts ar dzīvespēku 7.2. Raksturot, kā dažādos veidos imigranti var izpaust dzīvespēku un kā tas var veicināt iekļaušanu
8. Izpratne par integrāciju un iekļaušanu	8.1. Paskaidrot jēdzienu "integrācija" 8.2. Raksturot 11 ES imigrantu integrācijas

	politikas Eiropas kopējos pamatprincipus 8.3. Raksturot saikni starp integrāciju un aktīvo pilsonību 8.4. Raksturot atšķirību starp iekļaušanu un atstumšanu 8.5. Raksturot, kā Eiropas kopējie integrācijas pamatprincipi var tikt pielietoti ikdienas situācijās ar migrantiem
9. Būt informētam par migrantu pozitīvo ietekmi uz sabiedrību	9.1. Raksturot migrantu pozitīvo ietekmi uz sabiedrību

Novērtēšanas vadlīnijas

Lai nodrošinātu, ka visi mācību rezultāti un vērtēšanas kritēriji ir pilnībā aptverti, šādas novērtēšanas metodi/es var tikt izmantotas.

Novērtējuma metode	Raksturojums	Iespējamais saturs
Pierādījumu portfelis	Darbu apliecināšanu dokumentu apkopojums, kas vērtējams kā pierādījums nepieciešamo prasmju un rezultātu apguvē VAI Darbu apliecināšanu dokumentu apkopojums, kas liecina par izglītojamā kursa apgušanu	Izglītojamo piezīmes / rakstveida darbs Izglītojamo žurnāls / dienasgrāmata Vienādranga piezīmes Novērošanas ieraksts Diskusiju protokols
Praktiska demonstrācija / uzdevums	Praktiska prasmes/situācijas demonstrēšana, ko izvēlas pasniedzējs vai izglītojamie, lai ļautu izglītojamajiem trenēties un pielietot prasmes un zināšanas	Novērošanas ieraksts Izglītojamo piezīmes / rakstveida darbs Izglītojamo žurnāls
Kursa darbs	Pētījumi vai projekti, kas atbilst izglītojamā gala rezultātam un pierāda prasmes un/vai zināšanas, kas iegūtas kursa gaitā	Novērošanas ieraksts Izglītojamo piezīmes / rakstveida darbs Skolotāja piezīmes / ieraksts Izglītojamo žurnāls / dienasgrāmata
E-novērtējums	Informācijas tehnoloģiju izmantošana, lai novērtētu izglītojamo darbu	Elektroniskais portfelis E-testi

Papildinformācija

Pārskata datums*	
Dati par saistību ar attiecīgajiem nacionālajiem nodarbinātības standartiem vai citiem profesionālajiem standartiem vai mācību programmām (ja attiecināms)	
Klasifikācijas struktūra	
Atbalsts no SSC vai citas atbilstošas struktūras (ja attiecināms)	
Atrašanās vieta pētāmās personas/nozares klasifikācijas sistēmā	14.1 Apmācības pamati
Iesniedzējorganizācijas nosaukums	
Lietošanas pieejamība* (Koplietojama/ierobežota)	
Datums, no kura kurss ir pieejams izmantošanai izglītojamajiem (darbības sākuma datums)	

Forma A1: Apmācāmo novērtējuma tabula

Kurss: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Kursa kods: ED8/2/NI/027	Izglītojamā vārds:
Nosaukums: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Atsauces Nr.: CBE292	Pasniedzējs/vērtētājs:
Līmenis: 2	Kredītpunkti: 3	Iekšējais pārbaudītājs:

Novērtējuma kritērijs	Novērtējuma uzdevums	Sasniegts	Pierādījums	Atsauces failā	Vērtētājs	Datums	IM	Datums
1	Gūt izpratni par migrāciju		Zināšanu novērtējuma materiāls	1.1 1.2 1.3 1.4				
2	Būt informētam par starptautiskās migrācijas sarežģītību		Zināšanu novērtējuma materiāls	2.1 2.2 2.3				
3	Mītu par migrāciju apzināšana un kā ar tiem strādāt		Zināšanu novērtējuma materiāls	3.1 3.2 3.3 3.4				
4	Izprast migrācijas statusu un aktīvo pilsonību		Zināšanu novērtējuma materiāls	4.1 4.2 4.3				
5	Izpratne par multikulturālismu, sociālo iekļaušanu un daudzveidību		Zināšanu novērtējuma materiāls	5.1 5.2				
6	Izaicinājumu un iespēju, ar kurām saskaras imigranti, apzināšana		Zināšanu novērtējuma materiāls	6.1				
7	Izpratne par imigrantu dzīvesspēku		Zināšanu novērtējuma materiāls	7.1 7.2				
8	Izpratne par integrāciju un iekļaušanu		Zināšanu novērtējuma materiāls	8.1 8.2 8.3				
9	Būt informētam par migrantu pozitīvo ietekmi uz sabiedrību		Zināšanu novērtējuma materiāls	9.1				

Šī veidlapa ir jātur apmācāmā portfolio priekšpusē un jāizmanto, lai apkopotu novērtēšanas procesu.

Sociālā iekļaušana un daudzveidība (Līmenis 2)

1. nodarbības plāns

Kurss: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Ilgums: 2 stundas
Tēma: Izpratne par cilvēku migrāciju	
Nodarbības mērķi: Līdz šīs sesijas beigām apmācāmajiem ir jāprot: - skaidrot, ko nozīmē migrācija - skaidrot atšķirību starp migrāciju un imigrāciju - uzskaitīt vēsturiskās migrācijas tendences, kuras Jūs zināt - ieskicēt dažādas migrācijas formas, kuras Jūs zināt	
Novērtējums: Zināšanu novērtējuma materiāla lapas 6-9 1.1. Definēt, kas ir migrācijas termins 1.2. Raksturot ar piemēriem imigrāciju un emigrāciju 1.3. Ilustrēt ar piemēriem migrācijas tendences 1.4. Salīdzināt dažādas migrācijas formas	
Ko Jums nozīmē „migrācija”?	
Kāda ir atšķirība starp imigrāciju un emigrāciju?	
Vai esat informēti par kādu lielu cilvēku pārvietošanos vēsturē?	
Kādas ir dažādas migrācijas formas?	

Papildus informācija

Apvienoto Nāciju Organizācija nosaka migrāciju kā personas vai personu pārvietošanos no vienas vietas uz citu, kas ietver pastāvīgu pārcelšanos prom no mājām vismaz uz vienu gadu. Tā var būt iekšēja vai starptautiska.

Migrācija, tā ir politiskās vai administratīvās vienības robežas šķērsošana uz noteiktu minimālo laika periodu. Tā ietver bēgļu, pārvietoto personu, personu, kas zaudējušas saikni ar dzimto zemi, kā arī ekonomisko migrantu pārvietošanos. Iekšējā migrācija attiecas uz pārvietošanu no vienas teritorijas (provinces, rajona vai pašvaldības) uz citu vienas valsts iekšienē. Starptautiskā migrācija ir teritoriāla cilvēku pārvietošana starp valstīm. No šīs plašās definīcijas var izslēgt divus pārvietošanas veidus: pirmkārt, teritoriālo kustību, kas neizraisa nekādas izmaiņas sociālās piederības attiecībās, un tāpēc lielā mērā paliek nekonsekventa gan indivīdiem, gan sabiedrībai izcelsmes un galamērķa vietās, piemēram, tūrisma veidā; otrkārt, pārvietošanu, kurā attiecīgie indivīdi vai grupas ir tikai pasīvi objekti, nevis aktīvi pārvietošanās veicēji, piemēram, organizēta bēgļu pārvietošana no izcelsmes valstīm uz drošām ostām.

(<http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/international-migration/glossary/migrant/>)

Būtībā **migrants** ir persona, kas maina savu dzīvesvietu.

Starptautisko migrantu definē kā jebkuru personu, kas maina savas pastāvīgās dzīvesvietas valsti

- Ilgtermiņa starptautisks migrants ir persona, kas maina uzturēšanās valsti vismaz uz 1 gadu vai ilgāk;
- īstermiņa: no 3 līdz 12 mēnešiem
- (< 3 mēneši: apmeklētājs)

Papildus informācija

Ar terminu “migrants” var saprast “jebkurš cilvēks, kas uz laiku vai pastāvīgi dzīvo valstī, kurā viņš vai viņa nav dzimis, un ir izveidojis ievērojamu sociālo saikni ar šo valsti.” Tomēr tā var būt pārāk šaura definīcija, ja ņem vērā, ka saskaņā ar dažu valstu politiku cilvēku var uzskatīt par migrantu pat tad, ja viņš ir dzimis valstī.

ANO migrantu tiesību konvencija definē migrējošo darba ņēmēju kā “personu, kas būs, ir vai bijusi iesaistīta algotā darbībā valstī, kuras pilsonis viņš vai viņa nav”. No tā izriet plašāka migrantu definīcija:

1.1 (a) punktā minētais termins “migrants” būtu jāsaprot kā termins, kas attiecas uz visiem gadījumiem, kad attiecīgā persona brīvi pieņem lēmumu par migrēšanu “personiskas ērtības” dēļ un bez ārēja ietekmējošā faktora iejaukšanās.”

Šī definīcija norāda, ka migrants nav attiecināms uz bēgļiem, pārvietotiem vai citiem, kas spiesti pamest savas mājas. Migranti ir cilvēki, kas izvēlas, kad doties prom un kurp doties, lai gan šīs izvēles dažkārt ir ārkārtīgi ierobežotas. Patiešām, daži nošķir brīvprātīgu un nebrīvprātīgu migrāciju. Kamēr dažas bēgļu kustības nesaskaras ar ārējiem brīvas pārvietošanās šķēršļiem, nedz arī ir saistītas ar steidzamām vajadzībām un alternatīvu līdzekļu trūkumu vajadzību apmierināšanai viņu pašreizējās dzīvesvietas valstī, citas bēgļu kustības var tikt ierautas ekstrēmā, tajā iesaistīto cilvēku pilnībā nekontrolētā, pārvietošanā.

Cilvēktiesību komisijas īpašais referents ierosinājis par migrantiem uzskatīt šādas personas:

a) Personas, kas atrodas ārpus tās valsts teritorijas, kuras pilsoņi vai valsts piederīgie viņi ir, nav pakļautas tās tiesiskajai aizsardzībai un atrodas citas valsts teritorijā;
b) personas, kuras nebauda vispārēju juridisku tiesību atzīšanu, kas raksturīga bēgļa, naturalizētas personas vai līdzīga statusa piešķiršanai uzņēmējvalstī;
c) personas, kas nebauda savu pamattiesību vispārēju tiesisku aizsardzību saskaņā ar diplomātiskiem nolīgumiem, vīzām vai citiem nolīgumiem.

Šī plašā migrantu definīcija atspoguļo pašreizējās grūtības nošķirt migrantus, kas pamet savu valsti politiskās vajāšanas, konfliktu, ekonomisko problēmu, vides degradācijas vai šo iemeslu apvienojuma dēļ, un tos, kuri to dara, meklējot izdzīvošanas vai labklājības apstākļus, kas nepastāv viņu izcelsmes vietā. Tā arī mēģina raksturot migrantu populāciju tā, lai ņemtu vērā jaunas situācijas.

(www.unesco.org/new/en/social-and-humansciences/themes/international-migration/glossary/migrant/)

Starptautiskās migrācijas tendences

Papildus informācija

Migrantu populācija – 258 miljoni starptautisko migrantu tika saskaitīti visā pasaulē 2017. gadā (cilvēki, kas uzturas valstī, kurā viņi nav dzimuši). Tas ir 3,4% no pasaules kopējā iedzīvotāju skaita.

Migrantu plūsmas – 5 miljoni ārvalstīs dzimušo cilvēku nonāca OECD (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija ir 36 dalībvalstu grupa, kas apspriež un attīsta ekonomisko un sociālo politiku) valstīs 2016. Gadā.

Darbspēka migranti – 2015. gadā globāli saskaitīti 150,3 miljoni viesstrādnieku

Starptautisko studentu skaits 2016. gadā bija 4,8 miljoni, salīdzinoši ar 2 miljoniem 2000. gadā.

Pārskaitījumi – 2017. gadā uz valstīm ar zemiem un vidējiem ienākumiem tika nosūtīti naudas pārvedumi \$466 miljardu apmērā. Tas vairāk nekā trīs reizes pārsniedz oficiālās palīdzības apjomu attīstībai.

Pārvietošana – līdz 2017. gada beigām 68,5 miljoni cilvēku tika piespiedu kārtā pārvietoti visā pasaulē sakarā ar vajāšanu, konfliktiem, vispārēju vardarbību, cilvēktiesību pārkāpumiem vai citiem iemesliem.

Nelikumīgie migranti - 50 miljoni nelegālo migrantu skaitot uz 2017. gada beigām tika piespiedu kārtā pārvietoti visā pasaulē vajāšanas, konfliktu, vispārinātas vardarbības, cilvēktiesību pārkāpumu vai citu iemeslu dēļ.

Bēgļi – 2017. gadā tika reģistrēti 25,4 miljoni bēgļu

Bēgļu pārvietošana – 2017. gadā visā pasaulē tika atļauts pārvietot 102,800 bēgļu.

Bezvēsts pazudušie migranti – 2017. gadā vismaz 6163 migranti zaudēja dzīvību vai skaitās bezvēsts pazuduši.

Cilvēku tirdzniecība un mūsdienu verdzība – 2016. gadā tika lēsts, ka 25 miljoni atzīstami

par cietušajiem piespiedu nodarbinātībā. No tiem aptuveni 5 miljoni, iespējams, šķērsojuši starptautisku robežu.

Migrantu kontrabanda – 2,5 miljoni nelegālo migrantu tika slepus pārvesti par to samaksājot aptuveni 5,5-7 miljardu ASV dolāru 2016. gadā.

Atgriešanās – 2017. gadā IOM palīdzēja brīvprātīgi atgriezties 72,176 cilvēkiem visā pasaulē.

Integrācija un labklājība – migrantu ieguldījums pasaules IKP 2015. gadā veidoja 6,7 triljonu ASV dolāru, kas ir 9,4% no kopējā pasaules IKP attiecīgajā gadā.

Bērni – 2017. gadā bērni veidoja 14% no visiem starptautiskiem migrantiem.

Sievietes – 2017. gadā sievietes veidoja 48,8% no visiem starptautiskiem migrantiem.

Vide – 2017. gadā 18,8 miljoni cilvēku 135 valstīs tika pārvietoti pēkšņu katastrofu dēļ.

Pārvaldība – 2018. gadā 39 valstis ir piedalījušās IOM migrācijas pārvaldības rādītāju projektā.

Potenciālā migrācija – 66 miljoni pieaugušo jeb 1,3% pasaules pieaugušo iedzīvotāju 2015. gadā apsvēra iespējas pastāvīgi pārcelties uz citu valsti tuvāko 12 mēnešu laikā.

Sabiedriskais viedoklis - 2015. gadā 22% pasaules iedzīvotāju vēlējās, lai nacionālā imigrācija saglabātos esošajā līmenī (22%) vai palielinātos (21%), nevis samazinātos (34%).

Migrācijas datu apjoms - 87+ valstis savās 2010. gada tautas skaitīšanās, jautāja par dzimšanas valsti, 75% pieprasīja norādīt pilsonību un 50% pieprasīja norādīt ierašanās gadu vai periodu.

(https://publications.iom.int/system/files/pdf/global_migration_indicators_2018.pdf)

Jaunākās migrācijas tendences

Masveida migrācija attiecas uz lielu cilvēku grupu migrāciju no viena ģeogrāfiskā apgabala uz citu. Masveida migrācija atšķiras no individuālas vai neliela mēroga migrācijas, kā arī no sezonālās migrācijas, kas var būt regulāra.

Papildus informācija

Masveida migrācija nav jauns fenomēns

Īpatnēju masu migrāciju, kas vēstures gaitā uzskatīta par īpaši ietekmīgu, var dēvēt par “lielu migrāciju”. Piemēram, pie lielām migrācijām pieskaitāmas Barbaru iebrukums Romas impērijas laikā, Anglijas 1630to lielā migrācija, Kalifornijas Zelta drudzis 1848. –1850., Afroamerikāņu migrācija no lauku Dienvidiem uz industriālajiem Ziemeļiem 1920. –1950. gados, un Omoro cilšu migrācija Āfrikas ziemeļos 15. – 16.gadsimtā.

UNHCR lēš, ka Indijas sadalīšanās laikā, kas ir lielākā masveida migrācija cilvēces vēsturē, tika pārvietoti 999 miljoni hinduistu, sikhu un musulmaņu. Lielākā dokumentētā brīvprātīgā emigrācija vēsturē saistīta ar Itālijas diasporu - no 1861. līdz 1970. gadam Itāliju pameta 13 miljoni cilvēku.

Vēsturnieki bieži norāda “masveida migrācijas laikmetu”, kas stiepās no apm. 1850. līdz 1914. gadam (dažkārt 1940. gadam), kad tālmigrācija notika nebijušā un ārkārtīgi augstā tempā.

Kopumā trīs faktori noveda pie "masveida migrācijas laikmeta". Pirmkārt, migrācijas izmaksas krasi samazinājās. Otrkārt, pieaugošie ieguvumi no migrācijas (finanšu atdeve no migrācijas bija lielāka Amerikas Savienotajās Valstīs, nekā citās valstīs). Treškārt, atklātie robežu režīmi. "Masveida migrācijas laikmets" parasti attiecas uz Eiropas zemnieku un strādnieku brīvprātīgu transatlantisko migrāciju uz Ameriku. Eiropas emigrācija 19. gadsimta beigās veidoja aptuveni 40% no kopējā ASV iedzīvotāju skaita pieauguma. Tomēr tiek apgalvots, ka šim terminam būtu jāietver citas masveida migrācijas, kas notika tajā pašā laikposmā, jo līdzīgs liels cilvēku skaits migrēja lielos attālumos Āzijas kontinentā, jo īpaši Pakistānas kustības laikā un vēlākā Indijas sadalīšanā 1947. gadā.

Atklāto robežu režīmu laikā imigrantus piesaistīja migrācijas izmaksu samazināšanās un lielākas algas ASV. Migrantu profils atšķīrās laika gaitā un no valsts uz valsti atkarībā no algu starpības ASV par augsti/mazkvalificētu darbu un migrācijas izmaksām. 20. gadsimta beigās migranti darba tirgū pietuvojas pamatiedzīvotājiem, taču līdz galam ar tiem nesaplūst.

Masveida migrācija var būt arī piespiedu migrācija, piemēram, transatlantiskā vergu tirdzniecība. Reliģiskas vajāšanas izraisītā masveida migrēšana, piemēram, bibliskā izceļošana un āriešu / neāriešu izcelsmes pūrohitu migrācija pa Himalaju augstkalnu takām no austrumiem. Tāpat masveida migrēšana var notikt deportācijas veidā. Piemēram, japāņu internēšana Savienotajās Valstīs un ieslodzījums nacistu koncentrācijas nometnēs Otrā pasaules kara laikā, deportācijas uz Gulag nometnēm Padomju Savienībā, kā arī mazkvalificēto darbinieku migrācija Dienvidaustrumāzijā un Karību jūras reģionā.

1947. gada 15. augustā britu Indijas sadalīšana izraisīja 18 miljonu cilvēku pārvietošanos. Tas izraisīja gan reliģisko, gan pilsonisko spriedzi starp hinduistiem un musulmaņiem. Rezultātā, saskaņā ar 2014. gada Ginesa pasaules rekordu grāmatu, tika sasniegts augstākais cietušo skaits vienas migrācijas laikā. Tika nogalināts viens miljons cilvēku un 12 miljoni kļuva par bezpajumtniekiem.

Dažādas migrācijas formas

Daži cilvēki pamet savu valsti, daži - piespiedu kārtā, daži - legāli, daži - nē, un daži cilvēki pārceļas no savas valsts vienas daļas uz citu – tās visas ir migrācijas formas.

Nebrīvprātīgā jeb piespiedu migrācija

Piespiedu migrācija — migrācijas kustība, kurā pastāv apspiešanas elements, tostarp draudi dzīvībai un iztikas līdzekļiem, neatkarīgi no tā, vai tie ir dabas vai cilvēka radīti cēloņi (piemēram, bēgļu pārvietošana, iekšzēmē pārvietotas personas, kā arī personu pārvietošana dabas vai vides katastrofu, ķīmisku vai kodolkatastrofu, bada vai attīstības projektu dēļ). (<https://www.iom.int/key-migration-terms>)

Tagad Jums ir jābūt izpratnei par:

- migrāciju
- starptautisko migrāciju
- dažādām migrācijas formas: iekšējā, starpvalstu, brīvprātīgā, nebrīvprātīgā
- migrācijas tendencēm

Aizpildiet zināšanu novērtējuma materiāla sadaļas 1.1, 1.2, 1.3 un 1.4 (lapas 6-9)

Mājas darbs:

Izlasiet 2. nodarbības plānu Rokasgrāmatā apmācāmajiem un aizpildiet nepabeigto 1. nodarbības novērtējumu, ja tas nav vēl izdarīts.

Sociālā iekļaušana un daudzveidība (Līmenis 2)

2. nodarbības plāns

Kurss: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Ilgums: 2 stundas
Tēma: Starptautiskās migrācijas sarežģītība	
Nodarbības mērķi: Līdz šīs sesijas beigām apmācāmajiem ir jāprot: - ieskicēt iemeslus, kāpēc cilvēki migrē - raksturot starptautiskās migrācijas pozitīvo un negatīvo efektu - raksturot starpību starp emigrantiem un imigrantiem	
Novērtējums: Zināšanu novērtējuma materiāla lapas 10-11 2.1. Apkopot iemeslus, kāpēc cilvēki brauc prom no savām mītnes zemēm 2.2. Raksturot ar piemēriem starptautiskās migrācijas pozitīvo un negatīvo efektu 2.3. Raksturot starpību starp emigrantiem un imigrantiem	
Kāpēc cilvēki migrē?	
Kādi ir migrācijas veicinošie un vilinošie („push-pull”) faktori?	
Papildus informācija “Push-pull” jeb veicinošie un vilinošie faktori - migrācija bieži tiek analizēta ar “push-pull” modeļa palīdzību, kad tiek analizēti veicinošie faktori ,kas liek cilvēkiem pamest viņu valstis (piemēram ekonomiskie, sociālie vai politiskie aspekti) izteiksmē, un vilinošie faktori, kas piesaista viņus galamērķa valstī.	
Veicinošie un vilinošie faktori, kas liek aizdomāties par vietas pamešanu	
Piemēri	
Vides faktori Dabas katastrofas (plūdi, sausums, zemestrīces, viesuļvētras utt.) Bads Ūdens trūkums	
Sociālie faktori Veselības aprūpes trūkums Izglītības iespēju trūkums	

Reliģiskās iecietības trūkums
Dzimumu diskriminācija/neiecietība

Ekonomiskie faktori

Nodarbinātības trūkums
Dabas katastrofas (zemestrīces, plūdi)
Pārtikas vai pajumtes trūkums
Zemāks dzīves līmenis

Politiskie faktori

Negodīga tiesību sistēma
Balsstiesību atņemšana (nav iespējams balsot)
Valdības tolerances trūkums
Karš un terorisms

Veicinošie un vilinošie faktori, kas piesaista uz dzīvi noteiktā vietā

Piemēri

Vides faktori

Silts laika klimats (piem., pensionāriem)
Tādi resursi kā zivsaimniecība un kalnrūpniecība

Sociālie faktori

Ģimenes un draugu iedrošinājums
Labāka veselības aprūpe
Labākas izglītības iespējas
Reliģiskā iecietība

Ekonomiskie faktori

Cerības uz labāku nodarbinātību
Vairāk naudas un pārtikas
Labāka pajumte
Cer, ka ģimenei būs augstāks dzīves līmenis

Politiskie faktori

Iegūt likumisku aizsardzību
Tiesības balsot un brīvība no vajāšanas
Drošība

Kādi ir migrācijas pozitīvie un negatīvie efekti?

.....

.....

.....

.....

.....

Migrācijas ietekme uz uzņēmējvalsti

Priekšrocības	Trūkumi
Lēts darbaspēks: migranti bieži veic daudzus mazkvalificētus darbus par ļoti mazu algu. Arī kvalificēti migranti bieži vien labprāt sniedz savus pakalpojumus par mazu algu un dara darbus, ko vietējie iedzīvotāji nevēlas.	Darba zaudēšana: migranti var arī radīt spiedienu uz darba tirgu, jo vietējie iedzīvotāji bieži zaudē darbu iebrucējiem.
Kvalificēts darbs: daži imigranti ir augsti kvalificēti un talantīgi, un viņi sniedz savu ieguldījumu zināšanu stiprināšanā un ražošanas veicināšanā, kas ceļ visu cilvēku labklājību valstī.	Diskriminācija/rasisms: imigrācija var veicināt rasismu un diskrimināciju. Migranti, kas nevar runāt vietējā valodā vai neuzvedas kā vietējie iedzīvotāji, bieži vien nav pieņemti savās kopienās, jo vietējie cilvēki nevēlas ar viņiem nekā kopēja.
Kultūras daudzveidība: migranti nodrošina dažādību daudzās vietās. Daudzveidība palīdz kultūrām un tradīcijām attālināties no rasisma, diskriminācijas un tamlīdzīgām lietām. Daudzveidība palīdz cilvēkiem uzzināt par citiem dzīves veidiem un to, kas notiek citās pasaules vietās. Tā rada dažādību gandrīz visos mūsu dzīves veidos. Daudzveidība palīdz cilvēkiem labāk novērtēt cilvēci un cilvēktiesības kopumā.	Sociālais/civilais spiediens: Mājoklis, veselība, izglītība un daudzas citas sfēras var ciest no tā, ka to pārmērīgi izmanto vairāk cilvēku, nekā paredzēts. Tas var izraisīt cenu kāpumu, radot grūtības visiem.
	Kultūras un tradīciju sabrukums: Tradīcijas un kultūras tiek negatīvi pārveidotas dažādības dēļ. Dažreiz veselīgi dzīvesveidi tiek izjaukti, jo dažādi cilvēki ārējā ietekmē maina paradumus un sāk darīt lietas savādāk. Dažkārt rodas vai pieaug noziedzības līmenis, jo sabiedrībā pieaug "sliktu" cilvēku īpatsvars.
	Slimības: Kamēr cilvēki pārvietojas no vienas vietas uz citu, pastāv lipīgu slimību uzliesmojuma risks

Migrācijas ietekme uz izcelsmes valsti

Priekšrocības	Trūkumi
Naudas pārskaitījumi: ir zināms, ka migranti sūta daudz naudas uz mājām, lai atbalstītu savas ģimenes. Tā ir liela ārvalstu valūtas vai kapitāla plūsma, ko pašvaldības un ģimenes var izmantot attīstībai un ekonomikas izaugsmei.	Kvalificētā darbaspēka zaudēšana: Lielākā negatīvā ietekme uz valsti, no kuras izbrauc, iespējams, ir tāda, ka jaunie absolventi (vai kvalificēts darbaspēks un profesionāļi) aizbrauc, lai piedāvātu savus pakalpojumus citās valstīs. Daudzas jaunattīstības valstis zaudē ārstus, medmāsas, inženierus un citus speciālistus.
Labākas nodarbinātības iespējas vietējiem: Kad jaunieši dodas prom, ir mazāka konkurence, un cilvēkiem ir lielāka iespēja atrast kādu darbu.	Iedzīvotāji un tirgi: uzņēmumiem kļūst labāk lielākos tirgos ar lielāku pircēju skaitu. Pieaugošs un veselīgs iedzīvotāju skaits bieži vien nodrošina tirgum nepieciešamo

	ekonomisko izaugsmi un attīstību. Kad jaunieši dodas prom, iedzīvotāju skaits un pieprasījums pēc dažām precēm un pakalpojumiem samazinās.
Zināšanu un prasmju plūsma: jo īpaši īstermiņa un sezonālās migrācijas jomā, migranti bieži vien uz mājām aizved jaunas idejas, prasmes un zināšanas, ko viņi ieguvuši, ceļojot. Daudzus uzņēmumus, zemnieku saimniecības un ekonomiskās aktivitātes ir uzsākuši cilvēki, kuri migrācijas laikā ir ieguvuši idejas un zināšanas.	Sociālie/ģimenes jautājumi: kad vecāki dodas prom, bērni un citi apgādājamie cieš visvairāk, jo viņi zaudē to svarīgo psiholoģisko attīstību, kas viņiem ir nepieciešama labai audzināšanai. Daudzi no bērniem jau agrā vecumā ir pakļauti sociālajiem netikumiem, jo nav vecāku kontroles.
Kāda ir atšķirība starp imigrantiem un emigrantiem? 	
Tagad Jums ir jābūt izpratnei par: - iemesliem, kāpēc cilvēki migrē - veicinošiem un vilinošiem faktoriem - starptautiskās migrācijas pozitīvo un negatīvo efektu - starpību starp emigrantiem un imigrantiem	
Aizpildiet zināšanu novērtējuma materiāla sadaļas 2.1, 2.2 un 2.3 (lapas 10-11)	
Mājas darbs: Izlasiet 3. nodarbības plānu Rokasgrāmatā apmācāmajiem un aizpildiet nepabeigto 2. nodarbības novērtējumu, ja tas nav vēl izdarīts.	

Sociālā iekļaušana un daudzveidība (Līmenis 2)

3. nodarbība

Kurss: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Ilgums: 2 stundas
Tēma: Mīti par migrāciju un kā ar tiem strādāt	
Nodarbības mērķi: Līdz šīs sesijas beigām apmācāmajiem ir jāprot: - apkopot maldīgos priekšstatus (mītus) par imigrāciju un imigrantiem - raksturot iemeslus, kāpēc pastāv priekšstati (mīti) par imigrāciju un imigrantiem - apkopot stratēģijas, kuras var tikt izmantotas maldīgo mītu par imigrantiem un imigrāciju izkliedēšanai - raksturot ar piemēriem, kā maldīgie priekšstati (mīti) par imigrantiem un imigrāciju var tikt izkliedēti	
Novērtējums: Zināšanu novērtējuma materiāla lapas 12-13 3.1. Apkopot maldīgos priekšstatus (mītus) par imigrāciju un imigrantiem 3.2. Raksturot iemeslus, kāpēc pastāv priekšstati (mīti) par imigrāciju un imigrantiem 3.3. Apkopot stratēģijas, kuras var tikt izmantotas maldīgo mītu par imigrantiem un imigrāciju izkliedēšanai 3.4. Raksturot ar piemēriem, kā maldīgie priekšstati (mīti) par imigrantiem un imigrāciju var tikt izkliedēti	
Kādi ir maldīgie priekšstati (mīti) par imigrāciju un imigrantiem?	
Kādēļ, jūsuprāt, šie maldīgie priekšstati (mīti) pastāv?	
Mīts Nr. 1 – Migranti un teroristi	
Papildus informācija Faktiski laika posmā starp 1970. gadu un 1990. gadu sākumu Rietumeiropa piedzīvoja lielāku nāves gadījumu skaitu un daudz biežākus uzbrukumus, jo no īpaši no separātistu vai revolucionāru grupu puses. Tomēr šodien progress plašsaziņas līdzekļu attīstībā — mobilajās tehnoloģijās, sociālajos medijos un ziņu kanālos 24/7 — nozīmē, ka cilvēki nepārtraukti saskaras ar pārklājumu “no sienas līdz sienai”, kas rada nedrošības sajūtu. Tik reti notikumi tad šķiet vairāk izplatīti, nekā patiesībā. Plašsaziņas līdzekļiem ir tendence pievērst īpašu uzmanību traģēdijām, kas notiek tiešā ģeogrāfiskā vai kultūras tuvumā; tādēļ uzbrukumi, kas notiek Eiropā vai Ziemeļamerikā, parasti ir pārāk plaši atspoguļoti starptautiskajos, Eiropas un Ziemeļamerikas medijos.	

Patiesībā teroristu uzbrukumi notiek galvenokārt Tuvo Austrumu un Ziemeļāfrikas, Dienvidāzijas un Subsahāras Āfrikas reģionos, kas veido 84% no kopējā uzbrukumu skaita un 95% nāves gadījumu (2015. gads).

Lielāko daļu teroristu uzbrukumu pēdējos gados ir veikuši cilvēki, kas dzimuši valstīs, kur notika uzbrukumi. ANO ģenerālsekretārs Antonio Guterešs, toreizējais ANO Augstais komisārs bēgļu jautājumos, sacīja, ka “ne jau bēgļu plūsmas izraisa terorismu, bet gan terorisms, tirānija un karš rada bēgļus.”. ANO Augstā cilvēktiesību komisāra biroja 2016. gada ziņojumā teikts, ka “ir maz pierādījumu, ka teroristi izmanto bēgļu plūsmu sniegtās priekšrocības, lai veiktu terora aktus. Šādi pieņēmumi ir analītiski un statistiski nepamatoti, un tiem ir jāmainās.” Apmelojot un baidoties no bēgļu grupām, vainojot viņus terora aktos, var vēl vairāk pasliktināt viņu jau tā ļoti nedrošu situāciju.

(<https://en.unesco.org/news/correcting-media-myths-about-terrorism>)

Mīts Nr. 2 – Migranti un noziedzība

Papildus informācija

Piemērs no Zviedrijas – Fakti par migrāciju, integrāciju un noziedzību Zviedrijā

Apgalvojums: “Bēgli stāv aiz noziedzības pieauguma, bet varas iestādes to piesedz.” Fakti: saskaņā ar Zviedrijas Valsts noziedzības novēršanas padomes pētījumu 2015. gadā aptuveni 13 procenti iedzīvotāju kļuva par upuri noziegumam, kas vērsti tieši pret viņiem. Neskatoties uz pieaugumu salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, tas ir aptuveni 2005. gada līmenis. Zviedrijas Valsts noziedzības novēršanas padome ir veikusi divus pētījumus par ārzemju izcelsmes personu īpatsvaru aizdomās turēto vidū, jaunākais pētījums notika 2005. gadā. Pētījumi liecina, ka lielākā daļa no tiem, kurus tur aizdomās par noziegumiem, dzimuši Zviedrijā divu Zviedrijā dzimušo vecāku ģimenēs. Pētījumi arī liecina, ka lielākā daļa ārzemnieku netiek turēti aizdomās par nekādiem noziegumiem. Ārzemju izcelsmes iedzīvotāji tiek turēti aizdomās par noziegumiem biežāk, nekā zviedru izcelsmes cilvēki. Saskaņā ar jaunāko pētījumu, ārzemniekam ir 2,5 reizes lielākas iespējas nonākt aizdomās turēto statusā, nekā Zviedrijā dzimušo vecāku atvasēm, kas piedzimušas Zviedrijā. Vēlākā pētījumā Stokholmas universitātes pētnieki parādīja, ka galvenā atšķirība kriminālās aktivitātes ziņā starp imigrantiem un citiem iedzīvotājiem ir skaidrojama ar atšķirībām sociālekonomiskajos apstākļos, kādos viņi uzauga Zviedrijā. Tas nozīmē tādus faktorus kā vecāku ienākumi un sociālie apstākļi apkaimē, kurā cilvēks ir uzaudzis. Zviedrijas valdības aģentūrām nav nekāda labuma no statistikas un faktu sagrozīšanas; tās meklē atklātu un uz faktiem balstītu dialogu. Zviedrija ir atvērta sabiedrība, kas vadās pēc oficiālo dokumentu publiskas piekļuves principa. Tas nozīmē, ka sabiedrības locekļiem, piemēram, privātpersonām un plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem ir tiesības gūt ieskatu un piekļūt informācijai par centrālās un vietējās valdības darbību.

(<https://www.government.se/articles/2017/02/facts-about-migration-and-crime-in-sweden/>)

Itālijas piemērs

Itālijas Iekšlietu ministrija norāda, ka pēdējo desmit gadu laikā noziedzības līmenis ir samazinājies par 8,3 procentiem, neskatoties uz to, ka ārzemnieku skaits valstī ir palielinājies no trim līdz pieciem miljoniem. Ministrijas sniegtie dati liecina, ka 2017. gadā slepkavību skaits sarucis par gandrīz 12 procentiem, laupīšanu ar vardarbības pielietojumu skaits - par 11 procentiem un laupīšanu skaits - par deviņiem procentiem.

(<https://www.thelocal.it/20180223/immigration-in-italy-fact-checking-five-common-myths-and-assumptions>)

Piemērs no Apvienotās Karalistes

Raksts no Financial Times, kas balstās uz Migrācijas konsultatīvā dienesta datiem: Noziedzību regulāri uzskata par problēmu, kas saistīta ar migrāciju. Lai gan noziedzības līmenis ir samazinājies gados, kad imigrācija ir palielinājusies, joprojām pastāv bažas, ka migranti ir nesamērīgi biežāk atbildīgi. Šeit pierādījumi nav viennozīmīgi. Noziedzības līmenis ir visaugstākais jauno vīriešu vidū, tāpēc diagrammā salīdzināta dažādu noziegumu biežumu ar jaunu vīriešu īpatsvaru populācijā. No tā ir skaidrs, ka Austrumeiropas izcelsmes iedzīvotāji laikā no 2012. gada līdz 2016. gadam tika notiesāti par nesamērīgi lielu zādzību skaitu, bet daudz retāk lietoja narkotikas vai izdarīja vardarbīgus noziegumus. Lielbritānijā un Īrijā dzimušie cilvēki retāk zaga, bet daudz biežāk izdarīja vardarbīgus noziegumus vai lietoja narkotikas.

Romi

Vai zinājāt, ka statistika var būt maldinoša un nesniedz pārliecinošus pierādījumus, ka romi ir vairāk “krimināli sodāmi”, nekā citi? No otras puses, mums ir pierādījumi, ka viņi ir sistemātiski noziegumu upuri, tostarp rasistiski motivētajos noziegumos. Dažās valstīs noziedzības statistika liecina par romu noziedzības rādītājiem, kas ir augstāki par vidējiem. Bet pret šiem statistikas datiem vajadzētu izturēties ar piesardzību. Daudzu Eiropas valstu tieslietu sistēmas nav imūnas pret aizspriedumiem un diskrimināciju. Kāds, kurš ir identificēts kā roms, ar daudz lielāku varbūtību var tikt apturēts un pārmeklēts no policijas puses, arestēts un apsūdzēts par noziedzīgu nodarījumu, nekā līdzīgs “pamatiedzīvotāju” pārstāvis. Arī notiesātajiem romiem ir lielāka iespēja saņemt garākus ieslodzījuma termiņus, kā rezultātā viņi cietumos ir pārāk plaši pārstāvēti. Tādēļ ir maldinoši apgalvot, ka romi ir “ar noslieci uz noziedzību”, pamatojoties uz noziedzības statistiku un romu skaitu cietumā. (<http://www.khetanes.si/doc/Rezultati/materiali/Debunking%20Myths.pdf>)

Mīts Nr. 3 – Migranti un sociālā kohēzija

Papildus informācija

Eiropas Padomes pētījumi nosaka, kas ir sociālā kohēzija un kāpēc migranti nav vainojami lūzuma punktos uzņēmējvalstīs:

Migrācijas un sociālās kohēzijas jautājumi ir Eiropas Padomes prioritāte. Tā tiek definēta kā “sabiedrības spēja nodrošināt visu tās locekļu labklājību, mazināt atšķirības un izvairīties no polarizācijas”. Sociālā kohēzija izriet no visu sabiedrības locekļu cilvēktiesību un darba tiesību ievērošanas, kā arī no taisnīgas piekļuves ekonomiskā progressa labumiem nodrošināšanas visiem iedzīvotājiem.

276. Mūsdienās daudzi migranti joprojām bieži ir pakļauti atstumtībai nodarbinātības, mājokļa, veselības aprūpes un izglītības jomās. Viņi saskaras ar daudziem šķēršļiem, lai vienkārši piedalītos uzņēmējsabiedrībā vai galu galā integrētos tajā.

277. Visā Eiropā ir skaidri dokumentēta būtiska un visaptveroša imigrantu un imigrantu izcelsmes personu diskriminācija attiecībā uz piekļuvi nodarbinātībai, mājokļiem un sabiedriskajiem pakalpojumiem. Migranti saskaras arī ar šķēršļiem, lai iegūtu piekļuvi izglītībai un apmācībai, un ierobežotām iespējām piedalīties pilsoniskajā dzīvē. Daudziem imigrantiem šo faktoru kombinācija palielina atstumtību, kas liedz integrācijas iespējas.

278. Spriedzi starp migrāciju un sociālo kohēziju ir ievērojami pastiprinājušas nekārtības un vardarbīgas neapmierinātības izpausmes pilsētās, kurās ir augsta imigrantu izcelsmes iedzīvotāju koncentrācija, visā Eiropā. Par vardarbīgiem uzbrukumiem, kas nepārprotami vērsti pret ārvalstniekiem un imigrantu izcelsmes personām, kas izraisa nāves gadījumus, traumas un/vai īpašuma iznīcināšanu, ziņo visās Eiropas Padomes dalībvalstīs.

279. Imigranti parasti tiek attēloti medijos, sabiedriskajā diskursā un privātās debatēs kā

konkurējoši par nepietiekamām nodarbinātības un mājokļu iespējām, kas negodīgi vai nelegāli izmanto valsts labklājības resursus un kas saistīti ar noziedzību. Vienlaikus daudzās uzņēmējvalstīs ir plaši izplatīti nelabvēlīgi sabiedrības priekšstatu, viedokļu un aizvainojumu pret ārvalstniekiem, jo īpaši viesstrādniekiem.

(https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Ministerial_Conferences/8th%20conference//MMG8%20-%20thematic%20report_Chapter_III_en.pdf)

Mīts Nr. 4 – Migranti un algas

Papildus informācija

Starptautiskā Migrācijas organizācija

Vai migrācija nāk par labu Eiropas ekonomikai un ekonomikai izcelsmes valstīs? Pierādītā realitāte ir tāda, ka migrācija sniedz ieguvumus, veicina izaugsmi, inovācijas un uzņēmējdarbību gan tajās valstīs, no kurām cilvēki nāk, gan tajās valstīs, uz kurām viņi pārcēlušies, ja to pārvalda gudri. Migranti un bēgļi veicina ekonomiku gan kā darbiniekus, gan kā uzņēmējus, radot jaunas firmas un uzņēmumus. Migrantu un bēgļu integrācija darba tirgos un sabiedrībā sākumā var būt dārga, bet tā ir investīcija ar augstu finansiālu atdevi. Turklāt migranti sniedz ieguldījumu savās mītnes valstīs, izmantojot naudu, ko sūta atpakaļ uz mājām: naudas pārvedumi tagad veido trīs reizes lielāku summu, nekā oficiālā attīstības palīdzība, un palīdz veicināt izaugsmi, attīstīt kopienas un palielināt piekļuvi izglītībai un veselības aprūpei. Migranti darbojas kā tilti starp divām vietām, nododot zināšanas un prasmes, kas visas var dot ieguldījumu viņu dzimtajās kopienās.

Vai migranti un bēgļi atņem darbu vietējiem iedzīvotājiem?

Saskaņā ar ESAO datiem pēdējos desmit gados migranti veidoja 47% no darbaspēka pieauguma Amerikas Savienotajās Valstīs un 70% no darbaspēka pieauguma Eiropā. Migranti bieži veic darbus, ko citi nevēlas uzņemties, un var palīdzēt aizpildīt darba tirgus vakances. Tie var papildināt vietējo darbaspēku, nevis konkurēt ar to, nodrošinot visu līmeņu prasmes, kas nepieciešami lielākajā daļā attīstīto valstu. Arī migrantu uzņēmēji palīdz RADĪT darba vietas! Bezdarbs ir lielāka problēma, kas pastāv neatkarīgi no migrantu un bēgļu ierašanās, tomēr dažiem politikiem ir vieglāk vainot migrantus/bēgļus, lai novirzītu uzmanību no strukturālajām problēmām un ekonomikas politikas. Taču neatkarīgi no tā, vai migranti ir nodarbināti vai nē, valstīm ir pienākumi - saskaņā ar starptautiskajām cilvēktiesībām un bēgļu tiesībām - aizsargāt migrantu (gan legālo, gan nelegālo) tiesības un bēgļus. (<http://belgium.iom.int/myths-facts-and-answers-about-refugees-and-migrants>)

Financial Times ziņojums par Migrācijas konsultatīvās komitejas statistiku:

Izplatīta sūdzība no tiem, kas iebilst pret migrāciju, ir par to, ka Eiropas darba ņēmēji ir samazinājuši britu algas, taču ziņojumā konstatēts, ka "imigrācija nav galvenais faktors, kas nosaka esošo iedzīvotāju algu pieaugumu". Ir daži pierādījumi, ka augstāki imigrācijas rādītāji no ES pazemināja algas viszemāk apmaksātajās jomās un vēl vairāk palielināja visaugstākās algas. Tiek lēsts, ka no 1992. līdz 2017. gadam ES migrācija ir samazinājusi par 5 procentiem reālā izteiksmē tiem atalgojumiem, kas atrodas algu spektra apakšējās 10%, bet tajā pašā laikposmā tā paaugstinājusi par 3,5 procentiem tās algas, kas atrodas atalgojuma spektra augšējās 10%. Bet algas joprojām krasi pieauga tiem, kas dzimuši Apvienotajā Karalistē. Tie, kas bija algu skalas apakšējās 49%, tajā pašā laikā posmā piedzīvoja savas algas palielināšanos par 49 procentiem. Tiem, kas bija augšējās desmit procentos, algas pieaugums bija 35 procenti.

(<https://www.ft.com/content/797f7b42-bb44-11e8-94b2-17176fbf93f5>)

Avīžu raksts Astoņi mīti par migrāciju un bēgļiem izskaidroti „Daudz no tā ko mēs domājam mēs zinām, ir nepareizi”

(<http://www.spiegel.de/international/world/eight-myths-about-migration-and-refugees-explained-a-1138053.html>)

Mīts Nr. 5 – Migranti un nodokļu maksātāji

Papildus informācija

Financial Times ziņojums par Migrācijas konsultatīvās komitejas statistiku: Eiropas migranti nodokļos valdībai maksāja ievērojami vairāk, nekā viņi saņēma pabalstos vai sabiedriskos pakalpojumos 2016. -17. gadā. Ziņojumā lēsts, ka Eiropas migranti 2016. -17. gadā kopumā sniedza 4,7 miljardu sterliņu mārciņu ieguldījumu valsts budžetā. “Nav šaubu, ka EEZ migranti nodokļos maksā vairāk, nekā saņem pabalstos,” tas apgalvoja. Vidēji pieaugušais migrants no kādas no sākotnējām 13 ES dalībvalstīm (izņemot Apvienoto Karalisti un Īriju) Lielbritānijas valsts kasē iemaksāja par 3 740 sterliņu mārciņām vairāk, nekā vidusmēra Apvienotās Karalistes pilsonis; ES pievienojušos Austrumeiropas valstu migranti maksāja vidēji par 1 040 vairāk. Bagātāki, jaunāki migranti ar mazāku bērnu skaitu sniedza vislielāko finansiālu labumu. Pētījumi parādīja, ka gados jauni darbinieki, kas nopelna, piemēram, 50 000 sterliņu mārciņu, nodokļos samaksā par 20 tūkstošiem vairāk, nekā saņem no valsts.

(<https://www.ft.com/content/797f7b42-bb44-11e8-94b2-17176fbf93f5>)

Kādas stratēģijas var tikt izmantotas maldīgo priekšstatu un mītu izkliedēšanai?

.....

.....

.....

.....

.....

Vai Jums ir zināms kāds sportists – migrants Jūsu valstī?

.....

.....

.....

.....

.....

Kāda ir migrantu ietekme uz novecojošiem cilvēkiem un dzimstības līmeņa pazemināšanos uzņemējvalstīs?

.....

.....

.....

.....

.....

Papildus informācija

Eiropas Komisija par kultūras daudzveidību

Kultūra veicina sociālo integrāciju, vārda brīvību, identitātes veidošanu un pilsoniskās iespējas, vienlaikus stiprinot ekonomisko izaugsmi un palīdzot veicināt politisko līdzdalību un piederību. Eiropas Savienība sniedz atbalstu kultūras daudzveidībai jaunattīstības valstīs. Tā veicina kultūru kā būtisku pienesumu cilvēktiesību, labas pārvaldības pamatelementu un iekļaujošas, ilgtspējīgas izaugsmes veicināšanā.

Kultūra ir svarīga sociālās un cilvēku attīstības nozare. Tā veicina identitātes veidošanos un pašcieņu, veicina ekonomisko izaugsmi un sociālo kohēziju, kā arī veicina politisko līdzdalību un piederību. Tās pamatā ir īpašas vērtības, tradīcijas un uzvedības modeļi, kas jāņem vērā visās attīstības nozarēs, strādājot ar partnervalstīm.

Kultūrai ir svarīga loma ES attīstības sadarbībā. Es cenšas:

- izstrādājot un īstenojot attīstības sadarbības programmas un projektus, ņemt vērā vietējās un reģionālās kultūras īpatnības (īpašu uzmanību pievēršot kultūras aspektiem saskaņā ar īpašām nozaru programmām, lai palīdzētu partneriem netraucēti attīstīties vietās, kur noteiktas tradīcijas un uzvedība kaitē un apdraud centienus samazināt nevienlīdzību un nabadzību);

- mudināt partnerus iekļaut kultūru savās nabadzības samazināšanas stratēģijās un valstu attīstības plānos;

- veicināt kultūras daudzveidības saglabāšanu, izplatīšanu un veicināšanu vietējā un valsts līmenī;

- stimulēt vietējo iedzīvotāju piekļuvi savai kultūrai un ienākumus nesošām darbībām, kuru pamatā ir kultūras un tradicionālā mantojuma izplatīšana;

- veicināt starpkultūru dialogu visos līmeņos, kā arī starp jaunattīstības valstīm;

- atbalstīt tīklu izveidi pieredzes un labas prakses apmaiņai, kā arī nozares apmācībai un profesionalizācijai.

(https://ec.europa.eu/europeaid/sectors/human-development/culture_en)

Tagad Jums ir jābūt izpratnei par:

- maldīgiem priekšstatiem (mītiem) par imigrāciju un imigrantiem
- iemesliem, kāpēc pastāv priekšstati (mīti) par imigrāciju un imigrantiem
- stratēģijām, kuras var tikt izmantotas maldīgo mītu par imigrantiem un imigrāciju izkliedēšanai
- to, kā maldīgie priekšstati (mīti) par imigrantiem un imigrāciju var tikt izkliedēti

Aizpildiet zināšanu novērtējuma materiāla sadaļas 3.1, 3.2, 3.3 un 3.4 (lapas 12-13)

Mājas darbs:

Izlasiet 4. nodarbības plānu rokasgrāmatā apmācāmajiem un aizpildiet nepabeigto 3. nodarbības novērtējumu, ja tas vēl nav izdarīts.

Sociālā iekļaušana un daudzveidība (Līmenis 2)

4. nodarbība

Kurss: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Ilgums: 2 stundas
Tēma: Migrācijas statuss un aktīvā pilsonība	
Nodarbības mērķi: Līdz šīs sesijas beigām apmācāmajiem ir jāprot: - raksturot dažādus migrācijas statusus - raksturot, kā dažādi migrācijas statusi, kā piemēram patvēruma meklētāja statuss, ietekmē sociālo iekļaušanu, integrāciju un aktīvo pilsonību	
Novērtējums: Zināšanu novērtējuma materiāla lapas 14-15	
4.1. Apkopot, ko nozīmē sekojošie termini: (a) patvēruma meklētājs (b) bēglis (c) migrējošs darba ņēmējs (d) migrants bez dokumentiem (e) bērni bez pavadības / nošķirti bērni 4.2. Raksturot atšķirību starp cilvēku tirdzniecību un kontrabandu 4.3. Raksturot, kā dažādi migrācijas statusi ietekmē sabiedrību un individuus, tai skaitā: (a) sociālā iekļaušana (b) integrācija (c) aktīvā pilsonība	
Kādi ir dažādi migrācijas statusi?	
Papildus informācija Patvēruma meklētājs — persona, kura meklē drošību no vajāšanas vai smaga kaitējuma valstī, kas nav viņa izcelsmes valsts, un gaida lēmumu par bēgļa statusa pieteikumu saskaņā ar attiecīgiem starptautiskiem un konkrētās valsts tiesību aktiem. Negatīva lēmuma gadījumā personai ir jāizbrauc no valsts un tā var tikt izraidīta, tāpat kā jebkurš ārvalstnieks neregulārā vai nelikumīgā situācijā, ja vien atļauja uzturēties nav nodrošināta humānu vai citu saistītu iemeslu dēļ. (https://www.iom.int/key-migration-terms) Bēglis — persona, kas „pamatojoties uz labi argumentētām bailēm no vajāšanas, tās rases, reliģijas, tautības, piederības konkrētai sociālai grupai vai politiskiem uzskatiem dēļ, atrodas ārpus savas valstspiederības valsts un nevar vai šādu bailu dēļ nevēlas izmantot šīs valsts aizsardzību. (Konvencija par bēgļu statusu 1(A)(2), 1951. gads, ar 1967. gada grozījumiem). Papildus 1951. gada Bēgļu konvencijas definīcijai, 1969. gada Āfrikas Savienības organizācijas konvencijas 1. panta 2. punkts nosaka, ka bēglis ir jebkura persona, kas spiesta pamest savu valsti “ārējas agresijas, okupācijas, ārvalstu dominēšanas vai notikumu dēļ, kas nopietni traucē sabiedrisko kārtību vai nu valsts daļā, vai visā izcelsmes vai valstspiederības valstī”. Tāpat 1984. gada Kartahenas deklarācijā teikts, ka bēgļu vidū ir arī personas, kas bēg no savas valsts “tāpēc, ka viņu dzīvību, drošību vai brīvību ir apdraudējusi vispārējā vardarbība,	

ārvalstu agresija, iekšējie konflikti, masveida cilvēktiesību pārkāpumi vai citi apstākļi, kas nopietni traucējuši sabiedrisko kārtību.”

(<https://www.iom.int/key-migration-terms>)

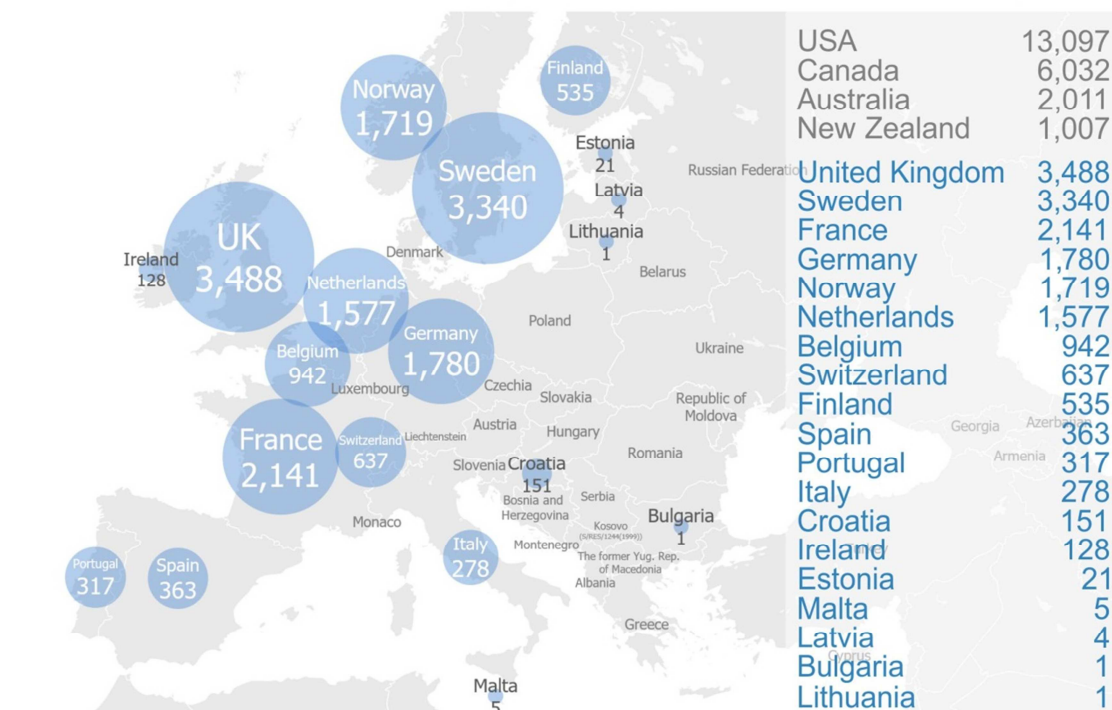
Programma “Bēgļi” – 2018. gada pirmajos sešos mēnešos UNHCR nosūtīja uz pārcelšanos nedaudz vairāk kā 17 400 bēgļu uz 19 Eiropas valstīm. Tas ir līdzīgi kā 2017. gada pirmajā pusē un par 13% vairāk nekā vidējais rādītājs - 15,400 iesniegumu gadā iepriekšējo 10 gadu laikā. Lielākā daļa bēgļu, kas 2018. gadā tika nosūtīti pārvietošanai uz Eiropu ir no Sīrijas (72%), kas ir līdzvērtīgi 2017. gadam. Laika posmā no 2013. līdz 2016. gadam sīriešu pārvietošana uz Eiropu ir ievērojami palielinājusies. Kopumā 91% bēgļu, kas 2018. gada pirmajā pusē ir nosūtīti pārvietošanai uz Eiropu, ir no piecām valstīm: Sīrijas Arābu Republikas, Kongo Demokrātiskās Republikas (KDR), Eritrejas, Sudānas un Irākas. 13% no nosūtītajiem uz Eiropu ir no Austrumāfrikas, un tikai nedaudz vairāk par 1% ir no Rietumāfrikas.

2018. gadā sešas valstis Eiropā (Apvienotā Karaliste, Zviedrija, Francija, Vācija, Norvēģija un Nīderlande) ir uzņēmušas 81% no visiem nosūtītajiem pārvietošanai. 2018. gadā no 19 Eiropas valstīm, kurās ir aktīvas pārvietošanas programmas, 13 pārvietoja galvenokārt sīriešus, uzņemot vismaz 80% sīriešu pārvietošanai. Tikai Apvienotā Karaliste, Norvēģija, Francija, Zviedrija un Portugāle ir pārvietojušas ievērojamu skaitu citu valstu bēgļu, tostarp no Kongo Demokrātiskās Republikas, Eritrejas, Sudānas un Irākas.

Laikposmā no 2008. līdz 2017. gadam pārvietošanas iesniegumu ziņā Eiropas proporcija pasaulē ir palielinājusies no aptuveni 7% līdz gandrīz 52%, un 2018. gada pirmajā pusgadā no visiem iesniegumiem bija palikusi gandrīz puse. Tas galvenokārt ir saistīts ar dažu valstu pārcelšanas programmu apjoma būtisku samazināšanos 2017. gadā, jo īpaši Amerikas Savienotajās Valstīs.

(<https://data2.unhcr.org/en/documents/download/65315>)

Number of individuals submitted for resettlement in 2018

(<https://data2.unhcr.org/en/documents/download/65315>)

Migrējošais darba ņēmējs — 1990. gada Starptautiskās konvencijas par visu migrējošo darba ņēmēju un viņu ģimenes locekļu tiesību aizsardzību 2. panta 1. punktā termins “migrējošais darba ņēmējs” definēts šādi: “personu, kas būs, ir vai bijusi iesaistīta algotā darbībā valstī, kuras pilsonis viņš vai viņa nav”. 3. pantā norādīts, ka konvencija neattiecas uz vairākām grupām, tostarp bēgļiem, bezvalstniekiem un praktikantiem.

(<https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cmw.aspx>)

Migrants bez dokumentiem / nelegālā migrācija — kustība, kas notiek ārpus nosūtītājvalsts, tranzītvalsts un saņēmējvalsts tiesību normām. Nav skaidras vai vispārpieņemtas nelikumīgās migrācijas definīcijas. No galamērķa valstu viedokļa tā ir ieceļošana, uzturēšanās vai darbs kādā valstī bez nepieciešamās atļaujas vai dokumentiem, kas nepieciešami saskaņā ar imigrācijas noteikumiem. No nosūtītājvalsts viedokļa pārkāpums ir novērojams, piemēram, gadījumos, kad persona šķērso starptautisku robežu bez derīgas pasas vai ceļošanas dokumenta vai pārkāpj administratīvās prasības attiecībā uz izceļošanu no valsts. Tomēr pastāv tendence ierobežot termina “nelegāla migrācija” lietošanu attiecībā uz migrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību.

(<https://www.iom.int/key-migration-terms>)

Papildus informācija

Bērns bez pavadības / nošķirts bērns — patvēruma meklētājs, ko uzskata par nepilngadīgu bez pavadības, ir nepilngadīgais (jaunāks par 18 gadiem), kurš ierodas dalībvalstu teritorijā bez pieaugušā pavadības, kurš ir atbildīgs par viņu saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi, un tik ilgi, kamēr viņš vai viņa nav nodots šādas personas pienācīgā aprūpē. Tas attiecas arī uz nepilngadīgajiem, kas ir atstāti bez pavadības pēc tam, kad viņš vai viņa ir ieceļojis dalībvalstu teritorijā. 'Patvēruma meklētāji, kurus uzskata par nepilngadīgajiem bez pavadības' attiecas uz visiem starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem, kurus valsts iestāde pārskata periodā uzskata par nepilngadīgajiem bez pavadības. Nepavadītu nepilngadīgo vecumam, par ko noziņojušas dalībvalstis, ir attiecināms uz valsts patvēruma iestādes pieņemto vecumu. Ja valsts iestāde veic vecuma novērtēšanas procedūru attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju, kas apgalvo ka ir nepilngadīgais bez pavadības, noziņotam vecumam ir jābūt vecumam, ko nosaka saskaņā ar vecuma novērtēšanas procedūru.

(<http://www.europeanmigrationlaw.eu/documents/Asylum%20applicants%20considered%20to%20be%20unaccompanied%20minors.pdf>)

Kādas ir pastāvošās atšķirības starp cilvēku tirdzniecību un kontrabandu?

.....

.....

.....

.....

.....

Cilvēku tirdzniecība — “Cilvēku vervēšana, pārvadāšana, pārvietošana, turēšana nebrīvī vai saņemšana, izmantojot spēku vai cita veida piespiešanu, nolaupīšanu, krāpšanu, maldināšanu, varu vai neaizsargātības stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, vai maksājumiem, vai pabalstiem, lai panāktu tās personas piekrišanu, kurai ir kontrole pār citu personu, tās izmantošanas nolūkā” (ANO Protokola par cilvēku, īpaši sieviešu un bērnu, tirdzniecības novēršanu un sodīšanu 3. panta (a) punkts, kas papildina ANO konvenciju par Starptautisko

organizēto noziedzību, 2000). Cilvēku tirdzniecība var notikt valsts robežās vai arī starptautiski.

(<https://www.iom.int/key-migration-terms>)

2000. gada ANO Protokola par cilvēku, īpaši sievietēm un bērnu, tirdzniecības novēršanu un sodīšanu 3. pants, kas papildina ANO konvenciju par Starptautisko organizēto noziedzību, "personu tirdzniecību" ir definēta šādi:

a) Cilvēku vervēšana, pārvadāšana, pārvietošana, turēšana nebrīvē vai saņemšana, izmantojot spēku vai cita veida piespiešanu, nolaupīšanu, krāpšanu, maldināšanu, varu vai neaizsargātības stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, vai maksājumiem, vai pabalstiem, lai panāktu tās personas piekrišanu, kurai ir kontrole pār citu personu, tās izmantošanas nolūkā. Eksploatācija ietver vismaz eksploatāciju prostitūcijas veidā vai citā seksuālā izmantošanas veidā, piespiedu darbu vai pakalpojumu, verdzību vai verdzībai līdzīgu praksi, servitūtus vai orgānu izņemšanu;

b) Cilvēku tirdzniecības upuru piekrišana paredzētajai eksploatācijai, kas noteikta šā panta a) apakšpunktā, nav būtiska, ja ir izmantots kāds no a) apakšpunktā minētajiem līdzekļiem;

c) bērna vervēšana, pārvadāšana, pārvietošana, turēšana nebrīvē vai saņemšana izmantošanai tiek uzskatīta par "cilvēku tirdzniecību", pat ja tas neietver nevienu no šā panta a) apakšpunktā minētajiem līdzekļiem;

d) "Bērns" ir jebkura persona, kas jaunāka par astoņpadsmit gadiem.

(<https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/protocoltraffickinginpersons.aspx>)

Kontrabanda — "Darījums, kas vērsts uz to, lai tieši vai netieši iegūtu finansiālu vai citu materiālu labumu no personas nelikumīgas ieviešanas valstī, kurā persona nav nedz pilsonis, nedz pastāvīgais iedzīvotājs" (ANO protokols pret migrantu kontrabandu pa zemes, jūras un gaisa ceļiem, 3. (a) punkts, kas papildina Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par transnacionālo organizēto noziedzību, 2000. gads). Kontrabanda, pretēji cilvēku tirdzniecībai, neietver eksploatācijas, piespiešanas vai cilvēktiesību pārkāpumu elementus.

(<https://www.iom.int/key-migration-terms>)

ANO protokols pret migrantu kontrabandu pa zemes, jūras un gaisa ceļiem, 3. (a) punktā ir noteikts, ka "migrantu kontrabanda" ir: [...] darījums, kas vērsts uz to, lai tieši vai netieši iegūtu finansiālu vai citu materiālu labumu no personas nelikumīgas ieviešanas valstī, kurā persona nav nedz pilsonis, nedz pastāvīgais iedzīvotājs.

3. panta b) un c) apakšpunktos ir sniegts papildus precizējums:

b) "Nelikumīga ieceļošana" ir robežu šķērsošana, neievērojot nepieciešamās prasības likumīgai iebraukšanai uzņemējvalstī;

c) "Viltots ceļošanas vai identitātes dokuments" ir jebkurš ceļošanas vai identitātes dokuments:

I) kas ir falsificēts, nesankcionēti izgatavots vai izmainīts, un to veica persona, kurai nav tādas pilnvaras, kas nav tiesiski pilnvarota izgatavot vai izsniegt ceļošanas vai identitātes dokumentus.

II) kas ir kļūdaini izdots vai iegūts sagrozīšanas, korupcijas vai sodāmības rezultātā vai jebkādā citā nelikumīgā veidā; vai

III) to izmanto persona, kas nav to likumīgais turētājs;

(<http://www.unhcr.org/uk/protection/migration/496323791b/protocol-against-smuggling-migrants-land-sea-air-supplementing-united-nations.html>)

Kā Jūsu imigrācijas statuss var atstāt Jūs no sabiedrības, kurā esat ieradies?

.....

.....

.....

.....

.....

Kā Jūsu imigrācijas statuss var liegt Jums integrēties vietējā kopienā?

.....

.....

.....

.....

.....

Kā Jūsu imigrācijas statuss var liegt Jums aktīvi piedalīties uzņemtajā kopienā?

Tagad Jums ir jābūt izpratnei par:

- patvēruma meklētājs
- bēglis
- migrējošs darba ņēmējs
- migrants bez dokumentiem
- bērni bez pavadības / nošķirti bērni
- migrācija un tās ietekme uz sociālo iekļaušanu, integrāciju un aktīvo pilsonību

Aizpildiet zināšanu novērtējuma materiāla sadaļas 4.1, 4.2 un 4.3 (lapas 14-15)

Mājas darbs:

Izlasiet 5. nodarbības plānu rokasgrāmatā apmācāmajiem un aizpildiet nepabeigto 4. nodarbības novērtējumu, ja tas vēl nav izdarīts.

Sociālā iekļaušana un daudzveidība (Līmenis 2)

5. nodarbība

Kurss: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Ilgums: 2 stundas
Tēma: Multikulturālisms, sociālā iekļaušana un daudzveidība	
Nodarbības mērķi: Līdz šīs sesijas beigām apmācāmajiem ir jāprot izskaidrot: - multikulturālisms - asimilācija - interkulturālisms - integrācija - kultūru daudzveidība; - paskaidrot, kādus ieguvumus un izaicinājumus rada dzīve multikulturālā sabiedrībā	
Novērtējums: Zināšanu novērtējuma materiāla lapas 16-17	
5.1. Izskaidrot jēdzienus: (a) multikulturālisms (b) asimilācija (c) interkulturālisms (d) integrācija (e) kultūru daudzveidība	
5.2. Paskaidrot, kādus ieguvumus un izaicinājumus rada dzīve multikulturālā sabiedrībā	
Kas ir multikulturālisms? Politika, kas atbalsta kultūras daudzveidības principu un atbalsta dažādu kultūras un etnisko grupu tiesības saglabāt atšķirīgas kultūras identitātes, nodrošinot to taisnīgu piekļuvi sabiedrībai, ietverot konstitucionālos principus un sabiedrībā dominējošās kopīgās vērtības. (https://ec.europa.eu/home-affairs/content/multiculturalism_en) Vai Jums ir zināmi kādi multikulturālisma piemēri Jūsu darba vietā vai kopienā? Kas ir asimilācija?	

.....

.....

Pakāpenisks process, kurā mazākuma grupa pieņem vairākuma grupas vai uzņemošās sabiedrības uzvedības modeļus un galu galā to pārņem vairākuma grupa/ uzņemošā sabiedrība. (https://ec.europa.eu/home-affairs/content/assimilation_en)

Kas ir interkulturālisms?

.....

.....

.....

.....

.....

Interkulturalitāte ir dinamisks process, kurā cilvēki no dažādām kultūrām mijiedarbojas, lai apgūtu un izzinātu savas un citu kultūras. Laika gaitā tas var izraisīt pārmaiņas kultūrā. Tas identificē sabiedrībā pastāvošo nevienlīdzību darbā un nepieciešamību to pārvarēt. Tas ir process, kas prasa savstarpēju cieņu un cilvēktiesību atzīšanu. (<http://www.interculturalcity.com/home.htm>)

Kas ir integrācija?

.....

.....

.....

.....

.....

ES kontekstā - dinamisks divvirzienu process, kurā visi imigranti un ES dalībvalstu iedzīvotāji var savstarpēji pielāgoties. (https://ec.europa.eu/home-affairs/content/integration-0_en)

Kas ir kultūru daudzveidība?

.....

.....

.....

.....

.....

Kultūras daudzveidību sabiedrībā veido cilvēku grupas no daudziem dažādiem kultūras foniem. (https://ec.europa.eu/home-affairs/content/cultural-diversity_en)

Kādas ir multikulturālisma priekšrocības un trūkumi?

.....

.....

.....

.....

.....

Tagad Jums ir jābūt izpratnei par:

- multikulturālismu
- asimilāciju
- interkulturālismu
- integrāciju
- kultūru daudzveidību
- ieguvumiem un izaicinājumiem, ko rada dzīve multikulturālā sabiedrībā

Aizpildiet zināšanu novērtējuma materiāla sadaļas 5.1 un 5.2 (lapas 16-17)

Mājas darbs:

Izlasiet 6. nodarbības plānu rokasgrāmatā apmācāmajiem un aizpildiet nepabeigto 5. nodarbības novērtējumu, ja tas vēl nav izdarīts.

Sociālā iekļaušana un daudzveidība (Līmenis 2)

6. nodarbība

Kurss: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Ilgums: 2 stundas
Tēma: Multikulturālisms, sociālā iekļaušana un daudzveidība	
Nodarbības mērķi: Līdz šīs sesijas beigām apmācāmajiem ir jāprot: - raksturot, dažus izaicinājumus ar ko saskaras migranti - raksturot, kādas iespējas migrantiem sniedz uzņēmējvalstis	
Novērtējums: Zināšanu novērtējuma materiāla lapas 17 6.1. Raksturot, ar kādiem izaicinājumiem un iespējām saskaras imigranti	
Ar kādiem izaicinājumiem saskaras migranti?	
Kādas ir migrantu iespējas?	
Kādiem ir jābūt vides apsvērumiem, lai cilvēki pamestu savas mājas?	
Kādiem ir jābūt sociāliem iemesliem, lai cilvēki pamestu savas mājas?	
Kādiem ir jābūt ekonomiskiem iemesliem, lai cilvēki pamestu savas mājas?	

.....

.....

Kādiem ir jābūt politiskiem iemesliem, lai cilvēki pamestu savas mājas?

.....

.....

.....

.....

Kādiem ir jābūt vides apsvērumiem migrēšanai uz jaunu valsti?

.....

.....

.....

.....

Kādiem ir jābūt sociāliem iemesliem migrēšanai uz jaunu valsti?

.....

.....

.....

.....

Kādiem ir jābūt ekonomiskiem iemesliem migrēšanai uz jaunu valsti?

.....

.....

.....

.....

Kādiem ir jābūt politiskiem iemesliem migrēšanai uz jaunu valsti?

.....

.....

.....

.....

(atskatīties 2. nodarbības saturu, lai iegūtu vairāk informācijas)

Papildus informācija

ES Pamattiesību aģentūras (FRA) ziņojums par migrāciju uz ES: Pieci pastāvošie izaicinājumi, kas publicēti 2018. gada februārī un attiecas uz laikposmu no 2016. gada oktobra līdz 2017. gada decembrim.

Šajā ziņojumā ir uzsvērtas galvenās tendences un pastāvošās bažas laikposmā no 2016. gada oktobra līdz 2017. gada decembrim. Tajā galvenā uzmanība pievērsta piecām jomām:

- piekļuvei teritorijai
- uzņemšanas apstākļi
- patvēruma procedūras
- bērni bez pavadības
- imigrantu aizturēšana

Piekļuve teritorijai

Piekļuve ES dalībvalstu teritorijai ir kļuvusi sarežģītāka gandrīz pusē ES dalībvalstu. Neraugoties uz nesen ieceļojušo patvēruma meklētāju skaita ievērojamo kritumu, lielākajā daļā ES dalībvalstu ārējo un iekšējo robežu pārvaldība palika paaugstinātas drošības režīmā vai kļuva stingrāka. Vairākas ES dalībvalstis atjaunoja robežkontroli un saglabāja to visu 2017. gadu.

Tiek ziņots, ka policija un robežsargi ir neatbilstoši izturējušies pret migrantiem, jo īpaši Rietumbalkānu maršrutā, un Spānijas atsevišķās vietās. Dažām personām, kas vēlējās pieteikties uz patvērumu, tika liegta ieceļošana ES un/vai tās tika atgrieztas bez iespējas pieteikties uz aizsardzību; citas tika kolektīvi atgrūstas uz sauszemes vai jūras robežām.

Uzņemšanas apstākļi

Patvēruma meklētāju skaits, ko kāda valsts uzņem, nav obligāti saistīts ar uzņemšanas apstākļu kvalitāti. Neraugoties uz salīdzinoši zemo skaitu, uzņemšanas apstākļi vairākās ES dalībvalstīs neuzlabojās. Valstīs, kurās jauno iebraucēju skaits joprojām bija augsts, bažas radīja kapacitāte un sliktie dzīves apstākļi. Neatbilstoši uzņemšanas apstākļi izraisīja daudzus protestus un citus incidentus.

Lai gan tika ziņots par dažām pozitīvām tendencēm attiecībā uz mazāk aizsargātu patvēruma meklētāju aizsardzību, tās atsvēr problēmas, kas saistītas ar viņu identifikāciju, izmitināšanu un īpašas aprūpes un atbalsta nodrošināšanu.

Dažās ES dalībvalstīs joprojām pastāv jautājums par seksuālu un ar dzimumu saistītu vardarbību uzņemšanas centros. Lielākajā daļā ES dalībvalstu tika novērota iespēja uzlabot attieksmi pret lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un starpdzimumu (LGBTI) patvēruma meklētājiem.

Patvēruma procedūras

Dažās ES dalībvalstīs joprojām pastāv problēmas saistībā ar identifikācijas un reģistrācijas procedūrām; piemēram, netika ievēroti normatīvajos aktos noteiktie termiņi vai trūka kvalificētu darbinieku. Dažas ES dalībvalstis pieņēma lēmumu par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem pierobežas vai tranzīta zonās, kas rezultējās ilgstošajos gaidīšanas periodos nepiemērotos apstākļos, tostarp attiecībā uz neaizsargātām personām.

Vairākās ES dalībvalstīs tika ziņots par problēmām saistībā ar ilgām patvēruma procedūrām, pārāk mazu laiku lēmumu pieņemšanai, īsākiem pārsūdzības termiņiem un nepietiekamiem pārsūdzības lēmumu pamatojumiem. Lielā patvēruma pieteikumu skaita dēļ dažas ES

dalībvalstis paātrināja patvēruma procedūru, radot bažas par interviju un lēmumu pieņemšanas kvalitāti.

Īpašas nacionālās vadlīnijas par to, kā iztaujāt personas, kas saskaras ar vajāšanu seksuālās orientācijas vai dzimuma dēļ, bija pieejamas tikai dažās ES dalībvalstīs, un LGBTI patvēruma pieprasītāji saskaras ar šaubām par uzticamību. Juridiskie un praktiskie šķēršļi piekļuvei juridiskajai palīdzībai, informācijai un tulkošanai bija visās ES dalībvalstīs.

Bērni bez pavadības

Lielākajā daļā ES dalībvalstu uzņemšanas vietas nepavadītiem bērniem bija pieejamas pietiekamā daudzumā, jo samazinājās jauniebraucēju skaits. Dažās ES dalībvalstīs bērnu skaits samazinājās un uzlabojās bērnu uzņemšanas centru kvalitāte. Tomēr daudzās ES dalībvalstīs bērnu uzņemšanas standarti joprojām bija kritiskā līmenī.

Vairākās ES dalībvalstīs bērniem, kuri meklē patvērumu, nebija pieejama vai bija ierobežota piekļuve izglītībai. Vairākās ES dalībvalstīs bērni joprojām saskaras ar juridiskiem un praktiskiem šķēršļiem, kas kavē piekļuvi patvēruma procedūrām. Jo īpaši problēmas ar aizbildņu iecelšanu nepavadītiem bērniem tik tikko uzlabojušas.

Vecuma novērtēšanas metodes tiek ļoti kritizētas no pamattiesību viedokļa, piemēram, gadījumos, kad bērniem netika sniegtas atbilstošas priekšrocības saistībā ar šaubām par viņu vecumu un pret viņiem izturējās kā pret pieaugušajiem, vai tāpēc, ka vecuma novērtēšanas procedūras sastāvēja tikai no medicīniskajām pārbaudēm.

Juridiskie un praktiskie šķēršļi ģimenes atkalapvienošanai alternatīvās aizsardzības saņēmējiem radīja lielas bažas nepavadītiem bērniem vairākās ES dalībvalstīs.

Imigrantu aizturēšana

Dažās ES dalībvalstīs tika ziņots par dažām pozitīvām tendencēm attiecībā uz aizturēšanas alternatīvām un atpūtas pasākumu nodrošināšanu bērniem. Tomēr vairākās ES dalībvalstīs joprojām pastāv problēmas saistībā ar juridisko palīdzību un informāciju, apstākļiem aizturēšanas vietās un neaizsargāto personu aizturēšanu.

Pēdējos mēnešos dažās ES dalībvalstīs ir palielinājies imigrācijas aizturēšanas gadījumu skaits. Dažās ES dalībvalstīs tika ziņots par šķēršļiem juridiskās palīdzības un/vai informācijas iegūšanā.

(<http://fra.europa.eu/en/publication/2018/five-persistent-migration-challenges>)

Tagad Jums ir jābūt izpratnei par:

- izaicinājumiem, ar kuriem saskaras migranti
- migrantu iespējām

Aizpildiet zināšanu novērtējuma materiāla sadaļu 6.1 (lapa 17)

Mājas darbs:

Izlasiet 7. nodarbības plānu rokasgrāmatā apmācāmajiem un aizpildiet nepabeigto 6. nodarbības novērtējumu, ja tas vēl nav izdarīts.

Sociālā iekļaušana un daudzveidība (Līmenis 2)

7. nodarbība

Kurss: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Ilgums: 2 stundas
Tēma: Dzīvesspēks un imigranti	
Nodarbības mērķi: Līdz šīs sesijas beigām apmācāmajiem ir jāprot: - raksturot, kas tiek saprasts ar dzīvesspēku - raksturot, kā dažādos veidos imigranti var izpaust dzīvesspēku un kā tas var veicināt iekļaušanu	
Novērtējums: Zināšanu novērtējuma materiāla lapas 18 7.1. Raksturot, kas tiek saprasts ar dzīvesspēku 7.2. Raksturot, kā dažādos veidos imigranti var izpaust dzīvesspēku un kā tas var veicināt iekļaušanu	
Ko Jūs izprotat ar migrantu dzīvesspēku?	
Kā imigranti var izpaust dzīvesspēku un kā tas var veicināt iekļaušanu viņu uzņemējvalstī?	
Dzīvesspēka definīcija Ziņojums: Studentu, ar imigrantu saknēm, dzīvesspēks (Sadaļa Nr. 2) Lapa 31 Jēdziens “elastīgums” sākotnēji tika lietots fizikā un inženierzinātnēs, lai raksturotu materiālu spēju atgūt to sākotnējo formu vai stāvokli pēc pakļaušanas triecienam (Treloar, 1975), un medicīnā, lai raksturotu pacientu spēju atveseļoties pēc traumatiskiem notikumiem, piemēram, ķirurģiskām operācijām vai nelaimes gadījumiem (Boyden un Mann, 2005). Dzīvesspēka jeb noturības jēdziens šajā ziņojumā lietotajā nozīmē ir radies pēc Otrā pasaules kara. Pasaules karš II skāra desmitiem miljonu cilvēku visā pasaulē, ieskaitot bērnus. Karš padarīja daudzus par bāreņiem, ievainotajiem, slimajiem, traumētajiem un izbadējušajiem bērniem (Verners, 2000). Patiesībā, lai risinātu šo pasaules mēroga ārkārtas situāciju, tika izveidots ANO Starptautiskais Bērnu palīdzības fonds (UNICEF) (Diers, 2013). Pētnieki centās atrast veidus, kā palīdzēt bērniem atgūties no smagām likstām. Šajā ziņā dzīvesspēka pētniecībai ir savas saknes bērnu attīstības, klīniskās zinātnes un individuālo atšķirību pētīšanā (Cicchetti, 2013; Evans, Li un Whipple, 2013; Luthar, 2006; Masten, 2013). (https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264292093-5-	

Kāda ir sabiedrības loma migrantu dzīvēspēka veicināšanā? Vai Jums ir zināms kāds labās prakses piemērs Jūsu kopienā vai darba vietā, kas palīdz veicināt dzīvēspēku?

.....

.....

.....

.....

.....

Kāda loma ir valdībai un pastāvošai politikai? Vai Jums ir zināma politika vai tiesību akti, kas veicina migrantu dzīvēspēku?

.....

.....

.....

.....

.....

Kāda loma ir pašiem migrantiem? Vai ir zināmi kādi piemēri tam, kā indivīdi, ģimenes vai kopienas ir atbalstījuši viens otru grūtībās un izaicinājumos ar kuriem nākas saskarties?

.....

.....

.....

.....

.....

Kas motivē migrantu dzīvēspēku?

.....

.....

.....

.....

.....

Kas vēl var tikt darīts, lai viņiem palīdzētu un viņus atbalstītu?

.....

.....

.....

.....

.....

Ko mēs no viņiem varam mācīties?

.....

.....

.....

.....

.....

Kādus dzīvesspēka piemērus Jūs redzējāt īsfilmās?

.....

.....

.....

.....

.....

Kā šie stāsti lika Jums justies?

.....

.....

.....

.....

.....

Kā viņu dzīvesspēks palīdzēja viņiem justies kā daļai no uzņemošās kopienas?

.....

.....

.....

.....

.....

Vai dzīvesspēks atbalsta integrāciju un sociālo iekļaušanu?

.....

.....

.....

.....

.....

Tagad Jums ir jābūt izpratnei par:

- to, kas tiek saprasts ar migrantu dzīvesspēku
- to, kā dzīvesspēks var veicināt iekļaušanu

Aizpildiet zināšanu novērtējuma materiāla sadaļas 7.1 un, 7.2 (lapa 18)

Mājas darbs:

Izlasiet 8. nodarbības plānu rokasgrāmatā apmācāmajiem un aizpildiet nepabeigto 7. nodarbības novērtējumu, ja tas vēl nav izdarīts.

Sociālā iekļaušana un daudzveidība (Līmenis 2)

8. nodarbība

Kurss: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Ilgums: 2 stundas
Tēma: Integrācija un iekļaušana	
Nodarbības mērķi: Līdz šīs sesijas beigām apmācāmajiem ir jāprot: - paskaidrot jēdzienu “integrācija” - paskaidrot 11 ES imigrantu integrācijas politikas Eiropas kopējos pamatprincipus - raksturot saikni starp integrāciju un aktīvo pilsonību - raksturot atšķirību starp iekļaušanu un atstumšanu - raksturot, kā Eiropas kopējie integrācijas pamatprincipi var tikt pielietoti ikdienas situācijās ar migrantiem	
Novērtējums: Zināšanu novērtējuma materiāla lapas 19-21 8.1. Paskaidrot jēdzienu “integrācija” 8.2. Apkopot 11 ES imigrantu integrācijas politikas Eiropas kopējos pamatprincipus 8.3. Raksturot saikni starp integrāciju un aktīvo pilsonību 8.4. Raksturot atšķirību starp iekļaušanu un atstumšanu 8.5. Raksturot, kā Eiropas kopējie integrācijas pamatprincipi var tikt pielietoti ikdienas situācijās ar migrantiem	
Kas ir integrācija?	
Kas saista integrāciju un aktīvo pilsonību?	
Kāda ir atšķirība starp iekļaušanu un atstumšanu?	
Diskusija par īsfilmām Vai varat identificēt integrācijas piemērus īsfilmās?	

.....

.....

.....

Vai varat identificēt īsfilmās piemērus par iekļaušanu un atstumšanu?

.....

.....

.....

.....

.....

Aizpildiet zināšanu novērtējuma materiāla sadaļu 8.1 (lapa 19)

Eiropas kopējiem pamatprincipi imigrantu integrācijai

Papildus informācija

IMIGRANTU INTEGRĀCIJAS POLITIKAS KOPĒJIE PAMATPRINCIPI EIROPAS SAVIENĪBĀ:

Sniegtie paskaidrojumi ir paredzēti, lai virzītu kopējo pamatprincipu.

1. Integrācija ir imigrantu un dalībvalstu iedzīvotāju dinamisks divvirzienu savstarpējās pielāgošanās process.

Integrācija ir dinamisks, ilgstošs un nepārtraukts savstarpējās pieņemšanas divvirzienu process, nevis statisks iznākums. Tā pieprasa ne tikai imigrantu un viņu pēcnācēju, bet ikviena iedzīvotāja līdzdalību. Integrācijas process ietver imigrantu – gan vīriešu, gan sieviešu – pielāgošanos, jo viņiem visiem ir tiesības un pienākumi saistībā ar jauno mītnes valsti. Tajā ir iesaistīta arī uzņemošā sabiedrība, kurai būtu jānodrošina iespējas imigrantu pilnīgai ekonomiskai, sociālai, kultūras un politiskai līdzdalībai. Tādējādi dalībvalstis tiek mudinātas integrācijas politikā apsvērt un iesaistīt gan imigrantus, gan valsts pilsoņus un skaidri paziņot par to savstarpējām tiesībām un pienākumiem.

2. Integrācija nozīmē Eiropas Savienības pamatvērtību ievērošanu.

Ikvienam, kas dzīvo ES, ir jāpielāgojas un cieši jāievēro Eiropas Savienības pamatvērtības, kā arī dalībvalstu likumi. Eiropas Līgumos ietvertie noteikumi un vērtības kalpo gan kā pamatnosacījumi, gan kā kompass, jo tie ir kopīgi dalībvalstīm. Tie ietver cieņu pret brīvības, demokrātijas, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanas un tiesiskuma principiem. Turklāt tie paredz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas noteikumu ievērošanu, kas sevī ietver cieņas, brīvības, vienlīdzības un nediskriminācijas, solidaritātes, pilsoņu tiesību un tiesiskuma jēdzienus. Dalībvalstu pienākums ir nodrošināt, ka visi iedzīvotāji, tostarp imigranti, saprot, ciena, gūst labumu un tiek vienlīdzīgi aizsargāti ar visām vērtībām, tiesībām, pienākumiem un privilēģijām, ko nosaka ES un dalībvalstu tiesību akti.

Viedokļi, kas nav savienojami ar šādām pamatvērtībām, var kavēt imigrantu veiksmīgu integrāciju viņu jaunajā mītnes zemē un var negatīvi ietekmēt sabiedrību kopumā. Tādējādi veiksmīga integrācijas politika un prakse, kas novērš atsevišķu grupu izolāciju, ir veids, kā uzlabot kopējo Eiropas un nacionālo vērtību ievērošanu.

3. Nodarbinātība ir integrācijas procesa būtiska sastāvdaļa, un tā ir ļoti svarīga imigrantu līdzdalībai, imigrantu ieguldījumam uzņēmējā sabiedrībā un šādu ieguldījumu atspoguļošanai.

Nodarbinātība ir svarīgs veids, kā imigranti var sniegt redzamu ieguldījumu dalībvalstu sabiedrībās un līdzdarboties uzņēmējā sabiedrībā. Imigrantu integrāciju darba vietā var veicināt, atzīstot citā valstī iegūtas kvalifikācijas, izmantojot apmācības iespējas, kas nodrošina darba vietā nepieciešamās prasmes, kā arī politikas un programmas, kas veicina piekļuvi nodarbinātībai un pāreju uz darbu. Ir arī svarīgi, lai būtu pietiekami stimuli un iespējas imigrantiem, jo īpaši tiem, kuriem ir izredzes palikt, meklēt un iegūt darbu. Pasākumi imigrantu atbalstam Eiropas nodarbinātības stratēģijā norāda uz nodarbinātības būtisko ietekmi uz integrācijas procesu. Ir svarīgi vairāk izmantot Eiropas nodarbinātības stratēģiju un Eiropas sociālās integrācijas procesu, ko atbalsta Eiropas Sociālais fonds (ESF), tostarp pieredzi, kas gūta no Kopienas vienlīdzīgas iniciatīvas, lai sasniegtu Lisabonas mērķus un veicinātu cīņu pret visa veida diskrimināciju darba vietā. Ir svarīgi, ka dalībvalstis sadarbībā ar sociālajiem partneriem pievērš īpašu uzmanību un efektīvi rīkojas pret diskrimināciju darba devēju rekrutēšanas politikā, balstoties uz kandidātu etnisko izcelsmi.

4. Integrācijas procesā pamatzināšanas par vietējās sabiedrības valodu, vēsturi un iestādēm ir neaizvietojamās. Veicināt šo pamatzināšanu apguvi ir svarīgi sekmīgai migrantu integrācijai.

Valodu pamatzināšanu, vēstures un pilsonisko zināšanu nozīme atspoguļojas pieaugošajā uzsvārā, ko vairākas dalībvalstis piešķir ievadprogrammām, kuru mērķis ir nodrošināt vispiemērotāko instrumentu kopumu integrācijas procesa uzsākšanai. Šādu programmu īstenošana ļaus imigrantiem ātri atrast savu vietu darba, mājokļa, izglītības un veselības jomās, kā arī palīdzēs uzsākt normatīvās pielāgošanās jaunajai sabiedrībai ilgtermiņa procesu. Vienlaikus šādas programmas kļūst par stratēģiskiem ieguldījumiem sabiedrības ekonomiskajā un sociālajā labklājībā kopumā. Svarīga uzmanība jāpievērš uzņēmējaisabiedrības valodas un kultūras apguvei. Svarīga integrācijas politikas sastāvdaļa ir arī pilnīga cieņa pret imigrantu un viņu pēcteču valodu un kultūru.

5. Centieni izglītības jomā ir ļoti svarīgi, lai imigranti un jo īpaši viņu pēcnācēji būtu veiksmīgāki un aktīvāki sabiedrības dalībnieki.

Izglītība ir svarīgs veids, kā sagatavot cilvēkus līdzdalībai sabiedrībā, īpaši jaunpienācējiem. Tomēr mūžizglītība un nodarbinātība nav vienīgais izglītības ieguvums. Izglītības sistēmas būtisks mērķis ir arī zināšanu nodošana par sabiedrības iestāžu un noteikumu nozīmi un darbību, kā arī to normu un vērtību nodošana, kas ir saistošais elements sabiedrības darbībā. Izglītība sagatavo cilvēkus labākai līdzdalībai visās ikdienas dzīves jomās un mijiedarbībai ar citiem. Līdz ar to izglītībai ir pozitīva ietekme ne tikai uz individu, bet arī uz sabiedrību kopumā.

Nepilnības izglītībā viegli pāriet no vienas paaudzes otrai. Tāpēc ir svarīgi, lai īpaša uzmanība tiktu pievērsta to personu izglītības sasniegumiem, kuras saskaras ar grūtībām skolu sistēmā. Ņemot vērā izglītības izšķirošo nozīmi to cilvēku integrācijā, kuri ir jauni sabiedrībā un kuri ir nepietiekami izglītoti, jo īpaši sievietes un bērni, būtu jāizvairās no priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas un visu veidu migrantu jauniešu likumpārkāpumiem, izvirzot tās par prioritārajām jomām politiskai intervencei.

6. Imigrantu piekļuve iestādēm, kā arī sabiedriskām un privātām precēm un pakalpojumiem, valsts pilsoņiem līdzvērtīgā un nediskriminējošā veidā, ir būtisks pamats labākai integrācijai.

Lai imigranti varētu pilnvērtīgi piedalīties uzņemošajā sabiedrībā, pret viņiem jāizturas vienlīdzīgi un taisnīgi un tie jāaizsargā no diskriminācijas. Es tiesību akti aizliedz diskrimināciju rases vai etniskās izcelsmes dēļ nodarbinātības, izglītības, sociālā nodrošinājuma, veselības aprūpes, preču un pakalpojumu pieejamības un mājokļu jomā.

Līdz ar to pārredzami noteikumi, skaidri formulētas gaidas un paredzami ieguvumi likumpaklausīgiem imigrantiem ir priekšnoteikumi, lai uzlabotu imigrācijas un integrācijas politiku. Jebkuriem izņēmumiem no šī principa jābūt likumīgiem un pārredzamiem.

Piekļuve nozīmē arī aktīvu pasākumu veikšanu, lai nodrošinātu, ka valsts iestādes, politika, mājokļi un pakalpojumi, kur vien iespējams, ir pieejami imigrantiem. Šiem pasākumiem jābūt saskaņā ar Padomes direktīvu par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir pastāvīgie iedzīvotāji. Ir svarīgi uzraudzīt un novērtēt valsts iestāžu panākumus imigrantu apkalpošanā un pastāvīgi veikt pielāgojumus.

Savukārt nenoteiktība un nevienlīdzīga attieksme rada necieņu pret noteikumiem un var marginalizēt imigrantus un viņu ģimenes gan sociāli, gan ekonomiski. Šādas atstumtības nelabvēlīgās sekas joprojām ir vērojamas vairākās paaudzēs. Nepilsoņu tiesību un privilēģiju ierobežojumiem vajadzētu būt pārredzamiem, un tos vajadzētu ieviest tikai pēc tam, kad ir apsvērtas to sekas uz integrāciju, jo īpaši attiecībā uz imigrantu pēcnācējiem. Visbeidzot, iespēja iegūt dalībvalsts pilsonību var būt svarīgs integrācijas stimuls.

7. Bieža mijiedarbība starp imigrantiem un dalībvalstu pilsoņiem ir integrācijas pamatmehānisms. Kopīgi forumi, starpkultūru dialogs, izglītība par imigrantiem un imigrantu kultūrām un dzīves apstākļu veicināšana pilsētvidē veicina mijiedarbību starp imigrantiem un dalībvalstu iedzīvotājiem.

Integrācija ir process, kas notiek galvenokārt vietējā līmenī. Privātās mijiedarbības un apmaiņas starp imigrantiem un citiem iedzīvotājiem biežums un kvalitāte ir galvenie ciešākas integrācijas elementi. Ir vairāki veidi, kā veicināt mijiedarbību. Svarīgs aspekts ir lielākas uzmanības veltīšana kopīgu forumu, starpkultūru dialoga, telpu un darbību, kurās imigranti mijiedarbojas ar citiem cilvēkiem uzņemošajā sabiedrībā, organizēšanu, kā arī uz uzņēmēj sabiedrības ilgtspējīgu izglītošanu par imigrantiem un imigrantu kultūrām.

Lai veicinātu šos procesus, ir vajadzīga laba sadarbība starp dažādiem iesaistītajiem dalībniekiem. Turklāt šajā sakarā ir svarīgi īstenot aktīvas pretdiskriminācijas politikas, rasisma apkarošanas politikas un izpratnes veicināšanas pasākumus, lai veicinātu daudzveidīgas sabiedrības pozitīvos aspektus. Apkaimju ekonomiskās labklājības līmenis, drošības sajūta, sabiedrisko telpu stāvoklis un migrantu bērnu, jauniešu un citu dzīves apstākļu stimulējošo paradumu pastāvēšana ir aspekti, kas ietekmē šajās teritorijās dzīvojošo cilvēku tēlu. Daudzās dalībvalstīs imigrantu iedzīvotāju grupas bieži vien ir koncentrētas nabadzīgos pilsētu rajonos. Tas neveicina pozitīvu integrācijas procesu. Pozitīva mijiedarbība starp imigrantu un uzņemošo sabiedrību un šīs mijiedarbības stimulēšana veicina veiksmīgu integrāciju, un tādēļ ir nepieciešama. Tādēļ ir jāuzlabo dzīves vide attiecībā uz pienācīgu mājokli, labu veselības aprūpi, vides drošību, kā arī izglītības, brīvprātīgā darba un profesionālās apmācības iespēju pieejamību.

8. Dažādu kultūru un reliģiju prakse ir garantēta Pamattiesību hartā, un tā ir jāaizsargā, ja vien prakse nav pretrunā ar citām neaizskaramām Eiropas tiesībām vai valsts tiesību aktiem.

Tās kultūras un reliģijas, ko imigranti atnes sev līdzi, var veicināt cilvēku labāku saprašanos, atvieglot imigrantu pāreju uz jauno sabiedrību un bagātināt sabiedrību. Turklāt brīvība praktizēt reliģiju un kultūru ir garantēta Pamattiesību hartā. Dalībvalstīm ir pienākums aizsargāt šīs tiesības. Turklāt ES tiesību akti aizliedz diskrimināciju darbā vai profesijā reliģijas vai pārliecības dēļ. Tomēr dalībvalstīm ir arī pienākums nodrošināt, ka kultūras un reliģijas prakse neliedz atsevišķiem migrantiem izmantot citas pamattiesības vai piedalīties uzņemtajā sabiedrībā. Tas ir īpaši svarīgi, jo attiecas uz sieviešu tiesībām un vienlīdzību, bērnu tiesībām un interesēm, kā arī brīvību praktizēt vai nepraktizēt kādu konkrētu reliģiju.

Konstruktīvs sociālais, starpkultūru un starpreliģiju dialogs, izglītošana, pārdomātas sabiedrības diskusijas, atbalsts kultūras un reliģiskām izpausmēm, kas respektē nacionālās un Eiropas vērtības, tiesības un likumus (pretstatā izpausmēm, kas pārkāpj gan šo vērtību burtu, gan garu un tiesības), un citi nepiespiedu pasākumi ir vēlamais veids, kā risināt jautājumus, kas saistīti ar nepieņemamām kultūras un reliģiskām darbībām, kuras ir pretrunā ar pamattiesībām. Tomēr, ja nepieciešams, saskaņā ar tiesību aktiem var būt nepieciešami arī juridiski piespiedu pasākumi.

9. Imigrantu līdzdalība demokrātijas procesā un integrācijas politikas un pasākumu formulēšanā, jo īpaši vietējā līmenī, atbalsta viņu integrāciju.

Ļaujot imigrantiem paust savu viedokli tādu politiku formulēšanā, kas viņus tieši ietekmē, var radīt politiku, kas labāk kalpo imigrantiem un veicina viņu piederības sajūtu. Kad vien iespējams, imigrantiem būtu jāiesaistās visos demokrātijas procesa aspektos. Veidus, kā stimulēt šo līdzdalību un radīt savstarpēju sapratni, varētu noteikt ar strukturētu dialogu starp imigrantu grupām un valdībām. Ja vien iespējams, imigrantus varētu iesaistīt pat vēlēšanās, nodrošinot tiesības balsot un pievienoties politiskajām partijām. Ja nevienlīdzīgās dalības formas un iesaistīšanās līmenis saglabājas ilgāk, nekā ir vai nu saprātīgi, vai nepieciešami, sadalīšanās vai atšķirības var dziļi iesakņoties. Tam steidzami jāpievērš visu dalībvalstu uzmanība.

10. Integrācijas politikas un pasākumu integrēšana visās attiecīgajās politikās un valdības un sabiedrisko pakalpojumu līmeņos ir svarīgs jautājums sabiedriskās politikas veidošanā un īstenošanā.

Imigrantu integrāciju būtiski ietekmē plašs politikas spektrs, kas aptver dažādu iestāžu kompetenci un valdības līmeņus. Šajā sakarā īpaši jāņem vērā imigrācijas ietekme uz sabiedriskajiem pakalpojumiem, piemēram, izglītību, sociālajiem pakalpojumiem un citiem pakalpojumiem, jo īpaši reģionālo un vietējo pārvaldes iestāžu līmenī, lai izvairītos no šo pakalpojumu kvalitātes standartu pazemināšanās.

Līdz ar to ne tikai dalībvalstu, bet arī Eiropas līmenī ir vajadzīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka integrācijas jautājumi ir uzmanības centrā, veidojot un īstenojot nozaru politikas, tajā pašā laikā izstrādājot īpašas politikas, kas specifiski vērstas uz migrantu integrācijai.

Lai gan valdības un valsts iestādes visos līmeņos ir svarīgi dalībnieki, tie nav vienīgie. Integrācija notiek visās publiskās un privātās dzīves jomās. Imigrantu integrācijas procesu ietekmē daudzi nevalstiskās sektora dalībnieki, un tiem var būt papildu vērtība. Kā piemērs ir

arodbiedrības, uzņēmumi, darba devēju organizācijas, politiskās partijas, plašsaziņas līdzekļi, sporta klubi un kultūras, sociālās un reliģiskās organizācijas. Sadarbība, koordinācija un saziņa starp visiem šiem dalībniekiem ir svarīga efektīvai integrācijas politikai. Tāpat nepieciešama gan imigrantu, gan pārējo uzņemošās sabiedrības cilvēku iesaistīšanās.

11. Jāizstrādā skaidri mērķi, rādītāji un novērtēšanas mehānismi, lai pielāgotu politiku, novērtētu integrācijas progresu un padarītu efektīvāku informācijas apmaiņu.

Neatkarīgi no integrācijas politikas centienu līmeņa ir svarīgi zināt, vai šie centieni ir efektīvi un rada pārmaiņas. Lai gan tas ir process, nevis iznākums, integrāciju var novērtēt un politiku novērtēt. Integrācijas rādītāju, mērķu, novērtēšanas mehānismu un salīdzinošās novērtēšanas kopas var palīdzēt izmērīt un salīdzināt progresu, uzraudzīt tendences un attīstību. Šādas izvērtēšanas mērķis ir mācīties no pieredzes, lai izvairītos no iespējamās pagātnes kļūdu atkārtošanas, attiecīgi pielāgot politiku un izrādīt interesi par citu centieniem. Ja dalībvalstis dalīsies ar informāciju par saviem novērtēšanas instrumentiem Eiropas līmenī un vajadzības gadījumā izstrādās Eiropas kritērijus (rādītājus, kritērijus) un rādītājus salīdzinošās mācīšanās vajadzībām, zināšanu apmaiņas process tiks padarīts efektīvāks. Informācijas apmaiņa starp valstu kontaktpunktiem integrācijas jomā jau izrādījusies noderīga. Informācijas apmaiņa paredz ņemt vērā dažādas attīstības pakāpes, kurās dalībvalstis atrodas integrācijas politikas un stratēģiju izstrādē.
(<http://www.temaasyl.se/Documents/EUdokument/Kommisionsdokument/De%20europeiska%20grundprinciperna%20%C3%B6r%20integration.pdf>)

Tagad Jums ir jābūt izpratnei par:

- jēdzienu "integrācija"
- 11 ES imigrantu integrācijas politikas Eiropas kopējiem pamatprincipiem
- saikni starp integrāciju un aktīvo pilsonību
- atšķirību starp iekļaušanu un atstumšanu

Aizpildiet zināšanu novērtējuma materiāla sadaļu 8.2 (lapa 19)

Mājas darbs:

Izlasiet 9. nodarbības plānu rokasgrāmatā apmācāmajiem un aizpildiet nepabeigto 8. nodarbības novērtējumu, ja tas vēl nav izdarīts.

Sociālā iekļaušana un daudzveidība (Līmenis 2)

9. nodarbība

Kurss: Sociālā iekļaušana un daudzveidība	Ilgums: 2 stundas
Tēma: Migrantu pozitīvā ietekme sabiedrībā	
Nodarbības mērķi: Līdz šīs sesijas beigām apmācāmajiem ir jāprot: - raksturot migrantu pozitīvo ietekmi uz sabiedrību	
Novērtējums: Zināšanu novērtējuma materiāla lapas 21 9.1. Raksturot migrantu pozitīvo ietekmi uz sabiedrību	
Īsfilmas	
Kāda loma bija indivīdiem viņu pašu veiksmes stāstos?	
Kāda loma veiksmes stāstos ir uzņemošai kopienai?	
Kāda ir viņu ietekme uz uzņemošajām kopienām?	
Kā migrācija ir ietekmējusi viņu dzīvi?	
Kā Jūs domājat, vai Jūs varētu veikt tādu pašu ceļu?	

.....

.....

.....

Kādi būtu izaicinājumi Jums un Jūsu ģimenei?

.....

.....

.....

.....

.....

Kāda palīdzība Jums būtu nepieciešama no uzņēmošās kopienas?

.....

.....

.....

.....

.....

Ko mēs varam mācīties no šiem stāstiem?

.....

.....

.....

.....

.....

Kā mēs varam tos izmantot, lai veicinātu integrāciju?

.....

.....

.....

.....

.....

Kā mēs varam tās izmantot, lai kļiedētu mītus un nepareizus priekšstatus par migrāciju?

.....

.....

.....

Vai Jums ir kādi veiksmes stāsti un labas prakses piemēri no Jūsu valsts?

.....
.....
.....

Tagad Jums ir jābūt izpratnei par:

- migrantu pozitīvo ietekmi uz sabiedrību
- to kā migrācijas stāstu klausīšanās var palīdzēt veidot iekļaujošāku sabiedrību un kļiedēt mītus un nepareizus priekšstatus

Aizpildiet zināšanu novērtējuma materiāla sadaļu 9.1 (lapa 21)

Mājas darbs:

Aizpildiet nepabeigto 9. nodarbības novērtējumu, ja tas vēl nav izdarīts.

Pielikums Nr.1

Ar migrāciju saistītie jēdzieni

Starptautiskā Migrācijas organizācija (ANO Migrācijas aģentūra)

<https://www.iom.int/key-migration-terms>

Asimilācija — vienas etniskās vai sociālās grupas – parasti minoritāšu – adaptācija citā. Asimilācija sevī ietver valodas, tradīciju, vērtību, tikumu un paradumu vai pat vitāli fundamentālo interešu pārņemšanu. Lai gan attiecīgās grupas tradicionālās kultūras prakses diez vai tiks pilnīgi pamestas novārtā, kopumā asimilācija sekmēs to, ka šī grupa būs sociāli neatšķirama no citiem sabiedrības locekļiem. Asimilācija ir visestrēmākā akulturācijas forma.

Atbalstītas brīvprātīgas atgriešanās pasākumi — administratīvs, loģistikas, finanšu un reintegrācijas atbalsts noraidītiem patvēruma meklētājiem, cilvēku tirdzniecības upuriem, klaiņojošiem migrantiem, kvalificētiem valstspiederīgajiem un citiem migrantiem, kuri nevar vai nevēlas palikt uzņēmējvalstī un kuri brīvprātīgi atgriežas savā izcelsmes valstī.

Patvēruma meklētājs — persona, kura meklē drošību no vajāšanas vai smaga kaitējuma valstī, kas nav viņa izcelsmes valsts, un gaida lēmumu par bēgļa statusa pieteikumu saskaņā ar attiecīgiem starptautiskiem un konkrētās valsts tiesību aktiem. Negatīva lēmuma gadījumā personai ir jāizbrauc no valsts un tā var tikt izraidīta, tāpat kā jebkurš ārvalstnieks neregulārā vai nelikumīgā situācijā, ja vien atļauja uzturēties nav nodrošināta humānu vai citu saistītu iemeslu dēļ.

Robežu pārvaldība — robežas šķērsošanas nodrošināšana sankcionētai cilvēku plūsmai, tostarp uzņēmējiem, tūristiem, migrantiem un bēgļiem, kā arī nelikumīgās iekļūšanas valstī konstatēšana un novēršana. Robežu pārvaldības pasākumi ietver vīzu prasības, sankcijas pret pārvadājumu kompānijām, kas ieved nelegālos migrantus valsts teritorijā, jūras satiksmes bloķēšana. Starptautiskie standarti paredz nodrošināt līdzsvaru starp iebraukšanas iespēju nodrošināšanu likumīgiem ceļotājiem un to ceļotāju, kas ierodas nepiemērotu iemeslu dēļ vai ar nederīgu dokumentāciju, iebraukšanas novēršanu.

Intelektuālā darbaspēka aizplūšana — apmācītu un talantīgu personu migrācija no izcelsmes valsts uz citu valsti, kas izraisa prasmju resursu izsīkumu pirmajā valstī.

Intelektuālā darbaspēka ieplūde (imigrācija) — apmācītu un talantīgu personu imigrācija galamērķa valstī. To sauc arī par “apgriezto intelektuālā darbaspēka aizplūšanu”.

Kapacitātes stiprināšana — veicināt valdību un pilsoniskās sabiedrības spējas, palielinot to zināšanas un uzlabojot prasmes. Kapacitātes stiprināšana var izpausties kā tieša projekta izstrāde un īstenošana ar partnervalstīm, apmācības iespējas vai divpusējas vai daudzpusējas darba kārtības veicināšana dialoga attīstībai, ko ieviešu attiecīgās iestādes. Visos gadījumos kapacitātes stiprināšana ir vērsta uz vispārēji pieņemamām pārvaldības praksēm.

Cirkulārā migrācija — cilvēku plūstoša pārvietošanās starp valstīm, tostarp īslaicīga vai ilgtermiņa pārvietošanās, kas var būt izdevīga visām iesaistītajām pusēm, ja tā notiek brīvprātīgi un saistīta ar izcelsmes un galamērķa valstu darbaspēka vajadzībām.

Izcelsmes valsts — valsts, kas ir (regulāru vai neregulāru) migrācijas plūsmu avots.

Emigrācija — aizbraukšana vai izbraukšana no vienas valsts ar mērķi iekārtoties citā.

Veicināta migrācija — regulārās migrācijas veicināšana un iedrošināšana, atvieglojot ceļošanu un padarot to ērtāku. Tas var izpausties kā racionalizēts vīzu piemērošanas process vai efektīvas un labi iekārtotas pasažieru kontroles procedūras.

Piespiedu migrācija — migrācijas kustība, kurā pastāv piespiešanas elements, tostarp draudi dzīvībai un labklājībai, neatkarīgi no tā, vai tie ir dabas vai cilvēka radīti cēloņi (piemēram, bēgļu pārvietošana, iekšzemē pārvietotas personas, kā arī personu pārvietošana dabas vai vides katastrofu, ķīmisku vai kodolkatastrofu, bada vai attīstības projektu dēļ).

Pārvietošanās brīvība — cilvēku tiesības, kas ietver trīs pamatelementus: pārvietošanās brīvība valsts teritorijā (Vispārējā cilvēktiesību deklarācijas 13. panta 1. punkts, (1948. gads) "Ikvienam ir tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties katras valsts robežās."), tiesības atstāt jebkuru valsti un tiesības atgriezties savā valstī (Vispārējā cilvēktiesību deklarācijas 13. panta 2. Punkts (1948. gads) "Ikvienam ir tiesības doties prom no jebkuras valsts, tai skaitā no savas valsts, kā arī atgriezties savā valstī. Skatīt arī Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām (12. pantu). Pārvietošanās brīvība ir minēta arī saistībā ar pārvietošanās brīvības pasākumiem starp valstīm reģionālā līmenī (piemēram, Eiropas Savienībā).

Imigrācija — process, kad ārvalstnieki pārceļas uz valsti, lai tajā apmestos.

Valsts iekšienē pārvietotā persona (IDP) — Personas vai personu grupas, kuras nav šķērsojušas starptautiski atzītu valsts robežu un kuras ir bijušas spiestas bēgt, atstāt savas mājas vai pastāvīgās dzīvesvietas bruņota konflikta dēļ vai tādēļ, lai izvairītos vardarbības, cilvēktiesību pārkāpumiem, dabas vai cilvēka izraisītu katastrofu sekām (Iekšējās pārvietošanas pamatprincipi, ANO DOC E/CN.Table). Skatīt arī de facto bēgļus, pārvietotās personas, uz ārzemēm pārvietotās personas un ar dzimto zemi saikni zaudējušus cilvēkus.

Starptautiskie minimālie standarti — doktrīna, saskaņā ar kuru uz ārvalstniekiem tiek attiecināta starptautiskās publiskās tiesības, neatkarīgi no tās valsts iekšēji noteiktajām tiesībām, kurā ārvalstnieks atrodas. Valstij jāievēro starptautiskajos tiesību aktos noteiktie obligātie standarti attiecībā uz attieksmi pret tās teritorijā esošiem ārvalstniekiem (vai šo personu īpašumu), (piemēram, tiesiskuma nenodrošināšana, nepamatota kavēšanās vai piekļuves tiesām liegšana pārkāpj starptautiskos minimālos standartus, ko paredz starptautiskie tiesību akti). Dažos gadījumos aizsardzības līmenis, ko garantē starptautiskais minimālais standarts, var būt augstāks par to standartu, ko valsts piešķir saviem pilsoņiem.

Nelikumīgā migrācija — kustība, kas notiek ārpus nosūtītājvalsts, tranzītvalsts un saņēmējvalsts tiesību normām. Nav skaidras vai vispārpieņemtas nelikumīgās migrācijas

definīcijas. No galamērķa valstu viedokļa tā ir ieceļošana, uzturēšanās vai darbs kādā valstī bez nepieciešamās atļaujas vai dokumentiem, kas nepieciešami saskaņā ar imigrācijas noteikumiem. No nosūtītājas valsts viedokļa pārkāpums ir novērojams, piemēram, gadījumos, kad persona šķērso starptautisku robežu bez derīgas pases vai ceļošanas dokumenta vai pārkāpj administratīvās prasības attiecībā uz izceļošanu no valsts. Tomēr pastāv tendence ierobežot termina “nelegāla migrācija” lietošanu attiecībā uz migrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību.

Darbspēka migrācija — personu pārvietošanās no vienas valsts uz citu vai savas valsts robežās nodarbinātības nolūkā. Darbspēka migrāciju savos migrācijas jomas tiesību aktos atrunā lielākā daļa valstu. Turklāt dažas valstis uzņemas aktīvu lomu, regulējot darbspēka emigrāciju un meklējot iespējas saviem pilsoņiem ārvalstīs.

Migrants — IOM definē migrantu kā jebkuru personu, kas pārvietojas vai ir pārcēlusies pāri starptautiskai robežai vai valsts iekšienē prom no savas pastāvīgās dzīvesvietas, neatkarīgi no (1) personas juridiskā statusa; (2) vai kustība ir brīvprātīga vai piespiedu kārtā; (3) pārvietošanās iemesla; vai (4) kāds ir uzturēšanās ilgums. IOM rūpējas par migrantiem un ar migrāciju saistītiem jautājumiem un, vienojoties ar attiecīgajām valstīm, ar migrantiem, kuriem ir vajadzīgi starptautiskās migrācijas pakalpojumi.

Migrācija — personas vai personu grupas pārvietošanās pāri starptautiskajai robežai vai valsts iekšienē. Tā ir iedzīvotāju kustība, kas sevī ietver jebkāda veida cilvēku pārvietošanos neatkarīgi no to garuma, sastāva un cēloņiem; tā ietver bēgļu, pārvietoto personu, ekonomisko migrantu un personu, kas pārvietojas citu mērķu dēļ, tostarp ģimenes atkalapvienošanās dēļ, migrāciju.

Migrācijas pārvaldība — termins, ko izmanto, lai valsts sistēmā aptvertu daudzas valdības funkcijas sakārtotai un humānai pārrobežu migrācijas pārvaldībai, jo īpaši ārzemnieku ieceļošanas un uzturēšanās pārvaldībai valsts robežās, kā arī bēgļu un citu personu aizsardzībai, kam tā ir nepieciešama. Tas atspoguļojas kā plānota pieeja politikas, likumdošanas un administratīvo risinājumu izstrādē attiecībā uz galvenajiem migrācijas jautājumiem.

Naturalizācija — valsts pilsonības piešķiršana ārvalstniekam, sekojot individuālai formālai pieteikšanās procedūrai. Starptautiskās tiesības neparedz sīki izstrādātus naturalizācijas noteikumus, taču tās atzīst ikvienas valsts kompetenci naturalizēt tos, kuri nav tās pilsoņi un kuri piesakās kļūt par tās pilsoņiem.

Regulāra migrācija — personas pārvietošana no savas pastāvīgās dzīvesvietas uz jaunu dzīvesvietu saskaņā ar likumiem un noteikumiem, kas reglamentē izceļošanu no izcelsmes valsts, ceļošanu un ieceļošanu galamērķa valstī vai uzņēmējvalstī.

“Push-pull” jeb veicinošie un vilinošie faktori — migrācija bieži tiek analizēta ar “push-pull” modeļa palīdzību, kurā tiek analizēti veicinošie faktori, kas liek cilvēkiem pamest viņu valstis (piemēram ekonomiskie, sociālie vai politiskie aspekti) un vilinošie faktori, kas piesaista viņus galamērķa valstij.

Uzņemējvalsts — galamērķa valsts vai trešā valsts. Atgriešanas vai repatriācijas gadījumā - arī izcelsmes valsts. Valsts, kas ar prezidenta, ministra vai parlamentāru lēmumu ir piekritusi katru gadu uzņemt noteiktu skaitu bēgļu un migrantu.

Bēglis — persona, kas „pamatojoties uz labi argumentētām bailēm no vajāšanas, tās rases, reliģijas, tautības, piederības konkrētai sociālai grupai vai politiskiem uzskatiem dēļ, atrodas ārpus savas valstspiederības valsts un nevar vai šādu bailu dēļ nevēlas izmantot šīs valsts aizsardzību. (Konvencija par bēgļu statusu 1(A)(2), 1951. gads, ar 1967. gada grozījumiem). Papildus 1951. gada Bēgļu konvencijas definīcijai, 1969. gada Āfrikas Savienības organizācijas konvencijas 1. panta 2. punkts nosaka, ka bēglis ir jebkura persona, kas spiesta pamest savu valsti “ārējas agresijas, okupācijas, ārvalstu dominēšanas vai notikumu dēļ, kas nopietni traucē sabiedrisko kārtību vai nu valsts daļā, vai visā izcelsmes vai valstspiederības valstī”. Tāpat 1984. gada Kartahenas deklarācijā teikts, ka bēgļu vidū ir arī personas, kas bēg no savas valsts “tāpēc, ka viņu dzīvību, drošību vai brīvību ir apdraudējusi vispārējā vardarbība, ārvalstu agresija, iekšējie konflikti, masveida cilvēktiesību pārkāpumi vai citi apstākļi, kas nopietni traucējuši sabiedrisko kārtību.”

Naudas pārvedumi — naudas līdzekļi, ko nopelnījuši vai ieguvuši ārvalstnieki un kas tiek pārskaitīti atpakaļ uz viņu izcelsmes valsti.

Repatriācija — bēgļa, kara ieslodzītā vai civilā ieslodzītā personiskās tiesības atgriezties savā valstspiederības valstī saskaņā ar īpašiem nosacījumiem, kas paredzēti dažādos starptautiskos instrumentos (Ženēvas konvencijā (1949. gada un 1977. gada protokoli), Noteikumi par kara likumu un paražu ievērošanu, kas pievienoti Ceturtajai Hāgas 1907. gada konvencijai, cilvēktiesību aktos, kā arī citos starptautiskajos tiesību aktos). Repatriācijas iespēja tiek piešķirta indivīdam personīgi, nevis tā aizturētajam. Starptautisko bruņoto konfliktu tiesību aktos repatriācija ietver arī pienākumu palaist brīvībā aizturētās atbilstošas personas (karavīrus un civiliedzīvotājus), un izcelsmes valsts pienākumu uzņemt savus pilsoņus karadarbības beigās. Pat tad, ja līgumtiesības šajā jautājumā neietver vispārējus noteikumus, ir pieņemts, ka ieinteresētās puses netiešā veidā piekrīt karagūstekņu un civilo ieslodzīto repatriācijai. Repatriācija kā termins attiecas arī uz diplomātiskajiem sūtņiem un starptautiskajām amatpersonām starptautiskās krīzes laikā, kā arī uz bezvalstniekiem un migrantiem.

Pārvietošana — cilvēku (bēgļu, valsts iekšienē pārvietoto personu u.c.) pārvietošana un to integrācija citā ģeogrāfiskā apgabalā un vidē, parasti trešajā valstī. Bēgļu kontekstā - bēgļu pārvešana no valsts, kurā viņi meklējuši patvērumu, uz citu valsti, kas piekritusi viņus uzņemt. Bēgļiem parasti tiks piešķirts patvēruma vai kāda cita veida ilgtermiņa uzturēšanas tiesības, un daudzos gadījumos viņiem būs iespēja kļūt naturalizētiem.

Kontrabanda — “Darījums, kas vērsts uz to, lai tieši vai netieši iegūtu finansiālu vai citu materiālu labumu no personas nelikumīgas ieviešanas valstī, kurā persona nav nedz pilsonis, nedz pastāvīgais iedzīvotājs” (ANO protokols pret migrantu kontrabandu pa zemes, jūras un gaisa ceļiem, 3. (a) punkts, kas papildina Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par

transnacionālo organizēto noziedzību, 2000. gads). Kontrabanda, pretēji cilvēku tirdzniecībai, neietver ekspluatācijas, piespiešanas vai cilvēktiesību pārkāpumu elementus.

Bezvalstnieks — persona, kuru neviena no valstīm, saskaņā ar to tiesību aktiem, neuzskata par pilsoni (ANO Konvencijas par bezvalstnieku statusu 1. pants, 1954. gads). Tādējādi bezvalstniekam nav tādu tiesību, kas attiecināmas uz valsts diplomātisko aizsardzību, nav pastāvīgas uzturēšanās atļaujas dzīvesvietas valstī un nav atgriešanās tiesību, ja viņš vai viņa izceļo.

Tehniskā sadarbība — koordinēta rīcība, kurā divi vai vairāki dalībnieki dalās ar informāciju un zināšanām par konkrētu jautājumu, parasti koncentrējoties uz publiskā sektora funkcijām (piemēram, tiesību aktu un procedūru izstrāde, palīdzība infrastruktūras projektēšanā un ieviešanā, vai tehnoloģiju uzlabošana).

Cilvēku tirdzniecība — “Cilvēku vervēšana, pārvadāšana, pārvietošana, turēšana nebrīvē vai saņemšana, izmantojot spēku vai cita veida piespiešanu, nolaupīšanu, krāpšanu, maldināšanu, varu vai neaizsargātības stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, vai maksājumiem, vai pabalstiem, lai panāktu tās personas piekrišanu, kurai ir kontrole pār citu personu, tās izmantošanas nolūkā” (ANO Protokola par cilvēku, īpaši sieviešu un bērnu, tirdzniecības novēršanu un sodīšanu 3. panta (a) punkts, kas papildina ANO konvenciju par Starptautisko organizēto noziedzību, 2000). Cilvēku tirdzniecība var notikt valsts robežās vai arī starptautiski.

Ksenofobija — starptautiskā līmenī nav vispārpieņemtas ksenofobijas definīcijas, lai gan to var raksturot kā attieksmi, aizspriedumus un paradumus, kas atraida, izstumj un bieži apkauno cilvēkus, pamatojoties uz pieņēmumu, ka viņi ir sveši vai ārzemnieki kopienai, sabiedrībai vai nacionālajai identitātei. Pastāv cieša saikne starp rasismu un ksenofobiju, šos divus terminus ir grūti atšķirt vienu no otra.

Avots

1 IOM, Skaidrojošā vārdnīca par migrāciju, Starptautiskais migrācijas likums, sērija Nr. 25, 2011